

HRVATSKI VOJNIK

Broj 10. Godina I. 3. prosinca 2004. www.hrvatski-vojn timer.hr

CIJENA 7 KN

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • RPT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 12,00 • DKK 15,60 • BRL 1,30

Na slunjskom poligonu održana prikazna vojna vježba "Spremnost 04"

Spremni za partnerske ciljeve

PARIZ

U službi nova francuska podmornica

Le Vigilant, treća francuska nuklearna podmornica klase Triomphant, proteklog je tjedna službeno "pristupila" francuskoj ratnoj mornarici. Zamijenit će podmornicu L'Indomptable. Novo plovilo dugačko je 138 metara, teži 14 300 tona, te nosi balističke projektele 16 M45 koji će

od 2010. biti zamijenjeni projektlima M51. Kao i sve francuske podmornice, na njoj će služiti dvije različite posadne grupe, "Plava" i "Crvena", a imat će 110 članova.

Četvrta i posljednja podmornica ove klase zvat će se Le Terrible i u službu će stupiti 2010. godine.

OSLO

Norvežani nad Baltikom

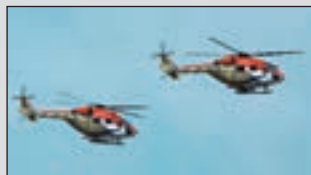
U skladu sa zahtjevima NATO-a, Norveška je ponudila četiri lovca tipa F-16 kao svoj doprinos NATO-ovoj politici nadgledanja baltičkog zračnog prostora, za kojeg je Savez odgovoran od travanjskog pristupanja NATO-u tri baltičke države.

Dosad su sličnu zadaću, u tromjesečnim rotacijama, obavljali zrakoplovi iz Belgije, Danske i Ujedinjenog Kraljevstva, a na red će, nakon Norvežana (od početka 2005.), doći i ostale članice. Ovakva NATO-ova politika temelji se na činjenici da Estonija, Letonija i Litva nemaju vlastitih kapaciteta kako bi navedenu zadaću obavljale same.

NEW DELHI

Sve traženiji Dhruv

Glasnogovornik izraelske zrakoplovne industrije Doron Soslik objavio je da su pregovori o nabavi indijskog lakog helikoptera Dhruv pred realizacijom. Razvoj "međunarodne" inačice tog helikoptera inače je zajednički projekt Izraelaca i jedne od indijskih tvrtki, Hindustan Aeronautics Limited. Izraelci ga namjeravaju rabiti za prijevoz VIP osoba i članka svog obrambenog sustava, a

zanimanje su iskazali i Amerikanci te Čileanci. Helikopteri tog tipa poznati su po obaranjima svjetskih rekorda letenja i slijetanja na velikim nadmorskim visinama, u području Himalaje.

SOFIJA

Bugari kupuju Cougar

Ministar obrane Republike Bugarske Nikolaj Svinarov objavio je da je njegova zemlja odlučila kupiti eska-drilu transportnih helikoptera Cougar za potrebe svoj ratnog zrakoplovstva.

Proizvođač ovih letjelica, francuska tvrtka Eurocopter, isposlovala je ugovor unatoč konkurenciji kolega iz SAD-a (Sikorsky) i Italije (Augusta).

Ipak, detalji dogovora, pa niti cijena, zasada nisu službeno objavljeni. "Moramo utanačiti još neke detalje", rekao je Svinarov, dodajući kako se konačni dogovor očekuje tijekom prosinca.

BHUBANESHWAR

Uspješna provjera indijskog Neba

zemlja-zrak Akash (hinduska riječ za nebo). Projektil, ispaljen s pokretne lansirne rampe, uspješno je pogodio metu.

Akash je inače jedan od pet projektila na kojima u različitim razvojnim fazama trenutačno radi indijska organizacija za ob-

Na točki Chandipur, smještenoj unutar indijske pokrajine Orise, 26. studenog uspješno je testiran protuzrakoplovni kratkodometni projektil

rambeno istraživanje i razvoj. Može nositi bojevu glavu tešku 69 kg, udariti u metu na udaljenosti do 27 km, te udariti na nekoliko meta istodobno.

ISLAMABAD

Nakon Indije - Pakistan

Tri dana nakon uspješne indijske provjere projektila Akash, Pakistan je testirao svoj projektil zemlja-zemlja naziva Hatf-III Gazhnavi, koji može nositi nuklearne i konvencionalne glave i djelovati do daljine od 290 kilometara. Prema navodima pristiglim iz pakistanske vojske, New Delhi je bio obaviješten o probi. "Riječ je o

jednoj od niza proba koje je isplanirao Pakistan. Ne možemo mijeňjati raspored", izjavio je glasnogovornik ministarstva obrane general bojnik Shaukat Sultan, dodavši da će se testovi, kao dio programa razvoja projektila, "provoditi kad god bude potrebno."

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić,
Josipa PericaFotografi: Tomislav Brandt, Davor Kirin,
Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Tajnica redakcije: Jasmina Augustić

tel: 4568-041;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>E-mail: hrvojn timer@morh.hrU članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2004.Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Na slunjskom poligonu održana prikazna vojna vježba "Spremnost 04"

"Pokazali ste da ste na razini modernih vojski koje vladaju sofisticiranom tehnikom te da je uspješno proveden preustroj Hrvatske vojske koja je sada spremna sudjelovati u operacijama UN-a", kazao je predsjednik Mesić sudionicima vježbe

Strana 4

Ministar obrane Velike Britanije u posjetu Hrvatskoj

Ministar obrane Velike Britanije Geoffrey Hoon sa svojim je izaslanstvom, a na poziv ministra obrane RH Berislava Rončevića, 30. studenog boravio u dvodnevnom službenom posjetu MORH-u i OS-u

Strana 7

brigadni general Thor Gulbrandsen, donaćelnik Obavještajno- sigurnosnog odjela Savezničkog zapovjedništva operacija

Prijetnje nisu upravljene prema samo jednoj zemlji, nego prema svima. NATO kao organizacija ima nove poglede na politiku zajedničkog djelovanja...

Strana 12

Francuski model organizacije djelovanja države na moru

Današnji sustav sigurnosti na moru nije prilagođen potencijalnim ugrozama. Sve veći broj različitih ugroza s kojima se suočavamo u posljednje vrijeme, počevši od pomorskog terorizma, onečišćenja mora, ilegalnih imigracija, raznih vrsta nedopuštenog krijumčarenja... nameće potrebu učinkovitijeg djelovanja države na moru

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Na slunjskom poligonu održana prikazna vojna vježba "Spremnost 04"

Spremni za partnerske ciljeve

"Pokazali ste da ste na razini modernih vojski koje vladaju sofisticiranom tehnikom te da je uspješno proveden preustroj Hrvatske vojske koja je sada spremna sudjelovati u operacijama UN-a. I sam je naziv vježbe u suglasju s onim što smo vidjeli, a to je visoka uvježbanost i spremnost vojnika, časnika i dočasnika. Usvojeni su svi NATO standardi, nedostaje još opremanje potrebnim naoružanjem i opremom", kazao je predsjednik Mesić sudionicima vježbe

Vesna PINTARIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Na slunjskom poligonu rijetki su dani kada ne odjekuje pucnjava iz nekog naoružanja i vojska ne provodi neki od praktičnih oblika uvježbavanja. U posljednje vrijeme osobito su česta uvježbavanja postrojbi koje se pripremaju za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama. Prigodu da vide spremnost i obučenost postrojbi HKoV-a za provedbu zadaća u sklopu Partnerstva za mir imali su 25. studenog uz predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH Stjepana Mesića, državnog tajnika MORH-a Matu Rabotega, načelnika GSOS-a generala zbora Josipa Lucića, te zapovjednika HKoV-a general pukovnika Marijana Marekovića i brojni visoki časnici Hrvatske vojske, a ovaj put u zavidnom broju odazvali su se i novinari. Vrijeme je bilo idealno za takvu aktivnost, no iako sunčano, na nekoliko stupnjeva ispod nule, bilo je teško smrznutim prstima zabilježiti sve zanimljive detalje. Na kraju nitko od nazočnih nije dvojio, vježba "Spremnost

04" u potpunosti je opravdala dodijeljeni joj naziv.

Kad konvoj mirovnih snaga naiđe na zasjedu...

A ono što smo mogli vidjeti kroz vježbu odnosilo se na četiri partnerska cilja čija je implementacija u nadležnosti HKoV-a. Tako je na samom početku izvedena dvostrana taktička vježba koju su po scenariju mirovnih operacija izveli pripadnici satnije za mirovne vojne operacije 1. gbr uz uporabu sustava MILES 2000. Iako smo već u nekoliko navrata pisali o tom sustavu na stranicama našeg lista,

podsetimo da je riječ o sustavu za obuku koji se temelji na uporabi lasera umjesto streljiva i simulira bilo koje oružje i učinke streljiva, te omogućuje prikupljanje podataka o

učincima izravne paljbe na ciljeve. Osim toga uporabom ovog sustava obuka je vrlo realistična, smanjuju se troškovi obuke, a nije nikakva ekološka opasnost. Laserska zraka koja zamjenjuje djelovanje streljiva potpuno je bezopasna za vojnike.

Zamišljeni je scenarij pretpostavljao da pripadnici satnije koji se nalaze u sklopu multinacionalne mirovne postrojbe, odlaze u zemlju u

kojoj su se do nedavno vodile intenzivne borbe između zaraćenih strana i gdje još uvijek manje lokalne paravojne skupine napadaju i nastoje spriječiti međunarodne snage u provedbi zadaća. Postavljena zasjeda i minirana prometnica prilikom nailaska vojnog konvoja bila je jedna od takvih situacija koja se događala ispred improvizirane bine za uzvanike. Cilj je aktivnosti bio prikazati postupke mirovnih snaga prilikom nailaska na zasjedu, te djelovanje snaga za brzo djelovanje, čiju je zaštitu konvoj zatražio, pri neutralizaciji protivnika i osiguranju daljnjeg kretanja konvoja, a izveli su je pripadnici bojne za specijalna djelovanja.

Standardizirane procedure djelovanja i korespondencija na engleskom

Sljedeća postrojba koja se priprema za aktivnosti u međunarodnim mirovnim misijama je vod za razminiranje 33.

inženjerijske brigade, čiji smo prikaz rada vidjeli na idućoj radnoj točki. Pripadnici voda prikazali su razinu usvojenih standarda i procedura neophodnih prilikom pregleda miniranog terena i čišćenja od minskoeksplozivnih sredstava. Priča se ponovno događa u nekoj zamišljenoj zemlji u kojoj međunarodne snage provode nadzor zone razdvajanja i sprečavaju ponovnu eskalaciju sukoba. Kako bi situacija na terenu bila pod kontrolom, međunarodne su snage često prinuđene uspostavljati pokretne nadzorne točke. U misiji su angažirani i naši inženjeri. U ovom slučaju njihova je zadaća bila razminiranje raskrižja na kojem se uspostavlja pokretna nadzorna točka, i to rabeći površinske i dubinske minodetektore i stroj za razminiranje MV-4. Nakon njihovih aktivnosti slobodan je put za dolazak snaga koje će uspostaviti nadzornu točku. Ono što ovdje treba posebno istaknuti jest da se osim provedbe standardiziranih procedura i taktičkih radnji, sva korespondencija između snaga na terenu i nadređenog zapovjed-

ništva odvijala na engleskom jeziku. Uspostavu nadzorne točke, na razminiranom raskrižju, ovom prigodom demonstrirali su pripadnici satnije za MVO 2. gbr, koje smo imali prigodu vidjeti u postupanju tijekom nailaska sumnjivog vozila na nadzornu točku, a kako to NATO standardi propisuju. Treba istaknuti da su svaki postupak i radnja točno propisani i da su pravila postupanja pisana za svaku misiju posebno, no uvijek sadrže zabranu pretjerane uporabe sile. Na nadzornoj točki situacija se počinje komplicirati, naime osoba iz vozila je tražena tjeralicom i zadaća je mirovnih snaga da ju sprovedu do zapovjedništva ili predaju lokalnoj policiji. No, pregledom vozila uočen je predmet nepoznata sadržaja. Možda eksplozivan. Zatražena je stoga uporaba EOD tima, za nalaženje, rastavljanje i uklanjanje eksplozivnih naprava. Specijalist za nuklearno-kemijsko-biološko oružje, koji je u sastavu tog tima, prvo će pregledati ima li straha od NKB opasnosti. Ako nema, u akciju kreće tim za eksplozive... i opet sve po standardnim procedurama i postupcima. Za to vrijeme situaciju dodatno kompliciraju prosvjednici nezadovoljni odvođenjem sumnjivaca iz vozila. Bučno se približavaju raskrižju, vidno uzbuđeni. Opet su u akciji interventne snage koje uspostavljaju kordon prema prosvjednicima ne dopuštajući im prolaz. U želji da to prilično uvjerljivo naguravanje snimi iz što bolje pozicije i naš je fotograf gotovo "stradao", no na

Uspostavljanje pokretne nadzorne točke i procedura prilikom uhićenja sumnjivih osoba

sreću samo u blatu do koljena. Vođa pobune je izdvojen i sproveden do borbenih vozila, nimalo obzirno. Ostatak ekipe nevoljko se razišao uz povike "još nije gotovo".

Visokom uvježbanošću i spremnošću oduševljen i predsjednik Mesić

Dok smo se svi pomalo smijuljili tome kako su se prosvjednici ozbiljno zanimali svojom ulogom, pripadnici vođa za dekontaminaciju iz sastava 50. bojne ABKO na drugoj su strani krenuli na uništavanje eksplozivne naprave s bojnim otrovom iz vozila, i to u specijalnom

Vod za razminiranje 33. inženjerijske brigade demonstrirao je razminiranje uz uporabu stroja MV-4 i minodetektora...

šatoru koji se, kako je to demonstrirano, napunio pjenom te prekrrio protufragmentarnim prekrivačem kako se dijelovi eksplozivne naprave ne bi razletjeli uokolo. No, zbog niskih temperatura to uništavanje ipak nije provedeno. Iako su sve viđene aktivnosti na ovoj

radnoj točki odrađene u skladu sa svim pravilima i procedurama, treba reći kako još uvijek taj proces nije u potpunosti završen, a posebice se to odnosi na opremanje odgovarajućom opremom koja je za ove postrojbe još potrebna.

I, na posljepku, svi uzvavnici na vježbi mogli su još jednom pogledati svu rabljenu opremu i naoružanje na taktičko-tehničkom zboru. Bilo je to, što se vježbe tiče, sve ili gotovo sve. Naime, prigodna obraćanja i pohvale za ono što smo vidjeli nisu izostali. Nakon što je sve sudionike vježbe još jednom obišao, predsjednik Mesić je, obraćajući im se s oduševljenjem, poručio kako su pokazali da su na razini modernih vojski koje

vladaju sofisticiranom tehnikom te da je uspješno proveden preustroj Hrvatske vojske koja je sada spremna sudjelovati u operacijama UN-a.

"Naziv vježbe je u suglasju s onim što smo vidjeli, a to je visoka uvježbanost i spremnost vojnika, časnika i dočasnika. Usvojeni su svi NATO standardi, nedostaje još opremanje potrebnim naoružanjem i opremom", kazao je predsjednik Mesić.

General Lucić je kazao kako je vježba u potpunosti uspješna. "Pokazana je dobra obučenost vojnika i uporaba tehnike, a to govori o spremnosti i sposobnosti na koju možemo biti ponosni. Naša

...a pripadnici vođa za dekontaminaciju postupke u slučaju NKB opasnosti

■ *Predsjednik Mesić u obilasku taktičko-tehničkog zbora*

vojska usvojila je standardne NATO procedure, ovladala sofisticiranom tehnikom, kao i engleskim jezikom koji je u uporabi u NATO-u. Ipak dominantnu ulogu ima čovjek. Zadovoljni smo i spremni smo za preuzimanje svih zadaća koje se pred nas postave", ustvrdio je general Lucić na kraju. ■

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

raspisuje

INTERNI NATJEČAJ

za sljedeću ustrojbenu
dužnost

**1.) Načelnik Odjela za
međunarodne verifikacije -
načelnik stožera i zamje-
nik direktora RACVIAC-a
(ustrojbeni čin: brigadni
general)**

Osnovne dužnosti:

1. Zamjenjuje direktora RACVIAC-a u slučajevima njegove odsutnosti, uključujući i službeno zastupanje RACVIAC-a,
2. Provodi zadaće u ime direktora RACVIAC-a i u skladu s njegovim smjernicama,
3. Savjetuje direktora RACVIAC-a u svim temeljnim i operativnim zadaćama, koordinira i nadzire rad svih ustrojbenih cjelina RACVIAC-a, te rad svih djelatnika RACVIAC-a,
4. Operativno koordinira suradnju sa svim relevantnim organizacijama i verifikacijskim središtima u regiji,
5. Prisustvuje sastancima multinacionalne savjetodavne skupine (MAG),
6. Obnaša dužnost časnika za vezu s državnim tijelima RH.

Osnovni uvjeti:

1. Visoka stručna sprema,
2. Odgovarajuća vojna izobrazba ili pet (5) godina radnog iskustva na sličnim poslovima,
3. Iskustvo u zapovjedno-stožernom radu,
4. Znanje engleskog jezika - 3333 (SLP).

Posebni uvjeti:

1. Iskustvo u području kontrole naoružanje i/ili iskustvo u području vojne obrambene politike.

Prijave zainteresiranih kandidata sa životopisom potrebno je dostaviti u Ministarstvo obrane RH, Uprava za ljudske resurse, Personalna služba, Stančićeva 4. Zagreb, najkasnije do **31. prosinca 2004.** godine.

Ministar obrane Velike Britanije u posjetu Hrvatskoj

Britanska podrška priključenju Hrvatske NATO-u i EU-u

Ministar obrane Velike Britanije Geoffrey Hoon sa svojim je izaslanstvom, a na poziv ministra obrane RH Berislava Rončevića, 30. studenog boravio u dvodnevnom službenom posjetu MORH-u i OS-u. Nakon sastanka s ministrom Rončevićem u MORH-u, ministri su novinare izvijestili o svrsi i ciljevima posjeta, pri čemu je ministar Hoon izrazio oduševljenje što je dobio priliku ponovno posjetiti

Hrvatsku nakon četiri godine, istaknuvši svoje impresije o napretku koji je učinjen do sada, kazavši kako Velika Britanija u potpunosti podupire hrvatska nastojanja u pridruživanju Europskoj uniji i NATO-u.

Ministar Rončević izvijestio je kako se s britanskim ministrom razgovaralo o bilateralnoj obrambenoj suradnji i pri tome ga se upoznalo sa stanjem reformi našeg obrambeno-sigurnosnog sustava, kao

lovanje naših časnika na prestižnim britanskim vojnim školama jer, kako ističe, "interoperabilnost naših časnika i dostizanje potrebne razine i usvajanje procedura ključ su reformi te ključ ispunjenja kriterija."

Na novinarski upit o slanju naših vojnika u Irak, ministar je odgovorio kako je "stav hrvatske Vlade i dogovor političkih čimbenika u Republici Hrvatskoj da u ovom trenutku Hrvatska neće vojno

i sa stanjem u regiji.

"Drago mi je čuti stav britanske vlade kako će dati punu podršku našoj zemlji za pristupanje NATO-u. To je snažna podrška našim euroatlantskim integracijskim ambicijama, te smo spremni prihvatiti izazov, širom otvoriti vrata koja su nam otvorena završnim dokumentom NATO summita u Istanbulu i prihvatiti i ispuniti sva očekivanja u sklopu ispunjenja kriterija za ulazak u euroatlantske integracije", kazao je ministar Rončević. Dodao je još kako je vrlo važno u ovoj suradnji usavršavanje i ško-

intervenirati", te kako je na MORH-u i oružanim snagama da pripremaju naše snage, a samo u slučaju donošenja političke odluke, u skladu s hrvatskim zakonima i ustavom, pripadnici naših oružanih snaga mogu biti upućeni u međunarodne mirovne misije izvan zemlje.

Ministar Hoon se prigodom svog posjeta Hrvatskoj između ostalog sastao i razgovarao s predsjednikom države Stjepanom Mesićem, kao i s premijerom Ivom Sanaderom.

J.P.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE
PERSONALNA SLUŽBA**

raspisuje

INTERNI NATJEČAJ

za popunu radnog
mjesto

**1.) 1. Stručni savjetnik
za redoviti model
Školovanja**

UVJETI:

- SSSp: 91001
- stručna sprema/čin: VSS - bojnik
- 5 godina staža u struci
- društveni smjer, posebna vojna znanja

Kandidati trebaju dostaviti:

- prijavu za natječaj
- životopis s adresom i brojem telefona za kontakt

Prijave treba žurno dostaviti u Ministarstvo obrane RH, Upravu za ljudske resurse, Personalna služba do **5. prosinca 2004.**

Peta obljetnica Taktičko-simulacijskog središta ZIO HKoV-a

Postrojba koja je već u NATO-u

Na proslavi svoje pete obljetnice djelatnici Središta dojmom koji su ostavili potvrdili su da im je, unatoč uspješnoj prošlosti, prije svega važno planiranje budućnosti. Takav je stav, s obzirom na prirodu njihova posla koji iziskuje neprestano praćenje novih tehničkih, informatičkih i organizacijskih zahtjeva i mogućnosti, zapravo jedini mogući

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Što je u vojnoj obuci simulacija? "Simulacije, to je sve osim rata" - kratak je odgovor ali govori mnogo. Važnost simulacija u vojničkim obučnim sustavima danas je sve veća. One, prije svega, pružaju visoke mogućnosti izobrazbe vojničkih kadrova. Između triju vrsta simulacija: virtualnih, realnih i ra-

marna, no, djelatnici TSS-a su to istaknuli i ovaj put. Presentacija bojnika Dekovića je govorila o svim postignućima tijekom proteklih pet godina, ali i o planovima i zadaćama koje se već provode ili će se provesti, kako bi se razvojni trend, koji je Središte i učinio jednom od najuglednijih cjelina naših OS, nastavio pa čak i ubrzao. I formalni izgled prezentacije bio je više nego atraktivan: grafički animirani prizori, fotografije, filmovi... sve popraćeno Jarreovom glazbom, na koju smo, kao na podlogu, naviknuli kada je riječ o znanstvenim emisijama.

Nakon prezentacije stečeni dojmovi ogledali su se i u govorima koji su uslijedili. Zapovjednik ZIO-a brigadir Marjan Biškić prenio je komentare koje je čuo u razgovorima s mnogobrojnim stranim izaslanstvima koja su tijekom ovih godine posjetila ili radila u Središtu: "Ova ustrojbenja cjelina je već u NATO-u, interoperabilna i kompatibilna". Zapovjednik HKoV-a general pukovnik Marijan Mareković osvrnuo se na povezanost terenske obuke sa Središtem, koja danas, s djelovanjem Središta za borbenu obuku, postaje sve važnija: "Više nijedna postrojba na-

Petogodišnjica s pogledom u budućnost

Taktičko-simulacijsko središte osnovano je 21. studenoga 1999. godine sa zadaćom da obučava zapovjednike i stožere postrojbi u provedbi donesenih odluka. S radom je započelo 6. veljače 2001. Do sada je u njemu provedeno 40 simulacijskih vježbi razine bojne, tri razine brigade i jedna multinacionalna stožerna vježba.

Od budućih (zapravo sadašnjih) projekata treba istaknuti povezivanje sa SBO-om, radi provedbe simultanih zajedničkih vježbi, te pripreme za operacijska istraživanja. Središte ima dva simulacijska sustava, Spectrum i Janus. Radi provedbe planiranih zadaća postoji potreba za nabavom simulacijskog sustava operativno-strategijske razine za borbene operacije (idealno bi po ukupnoj isplativosti bio JCATS), te upotpunjavanja računalne i mrežne opreme.

še kopnene vojske ne ide na teren bez ovog dijela izobrazbe".

Ministar Rončević je uz čestitke na obljetnici i dosadašnjem radu pohvalio činjenicu da se djelatnici "ne osvrću samo na svoju povjesnicu, nego daju ideje za budućnost, daljnju uporabu Središta", dodavši i obećanje da će: "Ministarstvo obrane u svojim razvojnim planovima i dalje razvijati ovaj segment, jer priprema i osposobljavanje ljudi su ključ preustroja".

Na kraju su svi gosti, uključujući i predstavnike medija, obišli prostorije Središta uz stručnu pratnju djelatnika, te tako dobili prigodu da na vlastite oči vide što se u Središtu radi i događa tijekom vježbi koje su sve opsežnije i zahtjevnije. ■

Pohvale najzaslužnijima...

čunalno generiranih, potonje pružaju i veliku financijsku uštedu (koja ne znači i manju kvalitetu). U našim OS njih provodi Taktičko-simulacijsko središte ZIO HKoV-a.

Središte nije postrojba koja ima slavnu ratnu povijest. Naravno jer riječ je o ustrojbenoj cjelini koja je 26. studenoga proslavila svoju petu obljetnicu postojanja. No, nositelji takve povijesti su "njezini ljudi, koji su prošli Domovinski rat", rekao je zapovjednik TSS-a bojnik Denis Deković u svom obraćanju gostima tijekom svečanog programa organiziranog povodom obljetnice, a o čijoj je važnosti najviše govorila upravo nazočnost uglednih gostiju, na čelu s ministrom obrane Berislavom Rončevićem.

Ovakav je uvod potreban kako bi se istaknula činjenica koja je osobito vezana upravo za Središte: pogled u budućnost. Na ovakvim događanjima ta tema obično nije pri-

■ O važnosti obljetnice govori i nazočnost visokih gostiju na čelu s ministrom obrane Berislavom Rončevićem

Noćne ophodnje

Noću gotovo da i nema prometa u glavnom gradu, rijetko naiđe neko vozilo, pješaka skoro nigdje. Brojni su samo checkpointi kabulske policije postavljeni na svim važnijim raskrižjima i lokacijama u gradu, čiji ljudi, kao i mi, provode ovu hladnu noć napolju...

Iz Afganistana Predrag MIKULIĆ

Sredovitom noćnom ophodnjom vojne policije krenuo sam u obilazak Kabula. Zadaća je bila obići jednu od zadanih ruta kroz središte Kabula i posjetiti policijsku postaju PD3 radi razmjene informacija o situaciji u njihovom području odgovornosti, odnosno općenito o stanju sigurnosti. Tim je bio u sastavu razvodnik Stjepan Zemljić, razvodnik Robert Plazibat, njemački nadnadrednik Steven Hirsch, danski desetnik Peter Jirgensen, te prevoditelj, Afganac, Mohamed Masud.

Zemo i Plazo u ophodnji

Nakon javljanja u postaju vojne policije izašli smo na loše osvijetljene ulice Kabula. Noću gotovo da i nema prometa u glavnom gradu, rijetko naiđe neko vozilo, pješaka skoro nigdje. Brojni su samo checkpointi kabulske policije postavljeni na svim važnijim raskrižjima i lokacijama u gradu, čiji ljudi, kao i mi, provode ovu hladnu noć napolju.

Zemo i Plazo, kako ih najčešće zovu, stalni su partneri u ophodnjama, te sa svojim internacionalnim kolegama čine treći tim alpha voda. Čini se da sam ja jedini koji osjeća blagu tenziju zbog ove zadaće. Ostalima je ovo očito svakodnevna rutina, jer ovakve noćne ophodnje oni provode svake treće noći, što spada u redovite zadaće svakog vojnog policajca.

Naše vozilo je prvo. Ophodnja obično traje četiri sata, ali se ponekad produži ako iz postaje stigne dopunska zadaća da se nešto usput provjeri ili se dogodi prometna nezgoda. Zastajemo kod checkpointa KCP-a, pozdravljamo se s policajcima na punktu. Kratka izmjena in-

formacija i idemo dalje. Nailazimo na čopor divljih pasa koji noću lutaju gradom i nedugo nakon toga stižemo u policijsku postaju PD3. Mali ured u koji nas je primio zamjenik zapovjednika postaje brigadir Abdul Nabi Faiez napunio se djelatnicima postaje koji su htjeli nazočiti našem razgovoru. Počinjemo razgovor uz pomoć prevoditelja. Saznajemo da je trenutačna situacija bez incidenata i problema pa nastavljamo razgovarati o izborima, suradnji KCP-a s vojnom policijom ISAF-a, itd. Stiže i čaj koji svakako trebamo kušati, nikome se ne žuri. Naš domaćin je osobito zadovoljan suradnjom s ISAF-om, ističući našu

■ U jednoj od policijskih postaja tijekom noćne ophodnje naših vojnih policajaca

pomoć u obuci KCP-a. Osudio je otmicu UN-ovog osoblja koja se krajem prošlog mjeseca dogodila u Kabulu.

Briefing završava, zahvaljujemo se na gostoprimstvu i suradnji te nastavljamo dalje. Kolege mi objašnjavaju kako je ovaj rad dosta naporan i traži maksimalnu posvećenost poslu. Neodgovorno bi bilo doći u smjenu, a da nisi dovoljno odmoran i pripremljen. Osobito je važno imati dobru koncentraciju, a dogodi se i da KCP-ovci ciljaju na nas kada se

ophodnja približava checkpointu. Procedura propisuje da se uvijek prilazi checkpointu s uključenim rotirajućim svjetlom. Potom se stane a prevoditelj izlazi prvi. Ne smije se reagirati naglo i nepromišljeno u bilo kojoj situaciji. Ritam rada je 12-24 sata, što znači 12 sati radiš, 12 odmaras, te si nakon toga 12 sati u pričuvi, kao ispomoć smjeni na dužnosti. To je pojačani ritam i nema prostora neozbiljnosti.

Osvježenje u vojnom restoranu kampa Julien

Dok se vozimo naš razgovor povremeno prekida komunikacija s postajom. Zapovjednik alpha voda

nadnadrednik Krunoslav Lokas cijelo vrijeme s nama održava kontakt putem radioveze. Javljamo se sa svih nadzornih točaka.

Naša iduća destinacija je ISAF-ov kamp Julien. To je najljepši dio zadaće, jer svraćamo u vojni restoran koji za noćne ophodnje radi non-stop. Okrijepili smo se toplim obrokom u kampu, a srećemo i svog kolegu razvodnika Roberta Kasumovića. On je u drugoj ophodnji, te je ovo bio

slučajni susret. Zajedno krenusmo natrag u kamp Warehouse. Slijedi javljanje u postaju vojne policije, i to je kraj ophodnje. Ostaje izrada izvješća i pravac u krevet. Ovo je bila "blaža" varijanta noćne smjene, koja se inače odrađuje punih 12 sati. Tada to uključuje četiri sata ophodnje, četiri sata službe u QRF-u (snage za brzu reakciju), te četiri sata rada na prijavnici. Ujutro saznajemo sjajnu vijest, otišli djelatnici UN-a su ove noći oslobođeni i nalaze se u našem kampu. ■

Taxila - središte umjetnosti i tehnologije

Taxila spada u najvažnija arheološka nalazišta u cijeloj Aziji. Smješten uz Put svile koji je povezivao Kinu sa Zapadom, grad se razvijao ekonomski i kulturno. Središte filozofije, umjetnosti, religije i kulture velike Ghandara civilizacije, u antičko doba bio je središte znanstvene nadmoći s Julijanskim sveučilištem, a u moderno doba prerastao je u Sveučilište inženjeringa i tehnologije

— Iz Pakistana Davor ČULJAK —

Pedesetak kilometara sjevero-zapadno od Islamabada leži Taxila, jedno od najvažnijih arheoloških nalazišta u cijeloj Aziji. Smješten uz Put svile koji je povezivao Kinu sa Zapadom, grad se razvijao ekonomski i kulturno. Budistički hramovi podizani su od V. st. pr. Krista u Taxila dolini, koja je s vremenom pretvorena u religiozno središte i odredište hodočasnika iz središnje Azije i Kine. Središte filozofije, umjetnosti, religije i kulture velike Ghandara civilizacije, u antičko doba bio je središte znanstvene nadmoći s Julijanskim sveučilištem, a u moderno doba prerastao je u Sveučilište inženjeringa i tehnologije.

Tvornica tenkova

Danas je to distrikt s tri grada i središte namjenske industrije. Kažu da su tu u novije doba osmislili i napravili novi tenk. Pred ulazima u tvornicu možete vidjeti samo stari T-34 i nešto nalik na M-84. Kada prošvrlijate Internetom i pokušate naći nešto o pakistanskom tenku, prvo ćete naići na bezbroj šala s pitanjem znate li kako zaustaviti pakistanski tenk. Odgovor je uvijek isti. Tako da zaustavite čovjeka koji ga gura. Zbilja je malo drukčija. Ukrajinci su nakon ugovora potpisanog s Pakistanom o dopremi 320 T-84/T-80UD dospjeli na deseto mjesto svjetske tablice izvoznika. Ugovor je uključivao tehničko servisiranje, obuku i središta za održavanje u Pakistanu. Pomogli su i pokretanje proizvodnje MBT-2000, koji će tvornica "Malyshev" opskrbljivati motorima i prenosnim meha-

nizmima. Znači, nije na guranje i prave ga tu negdje...

Posjet muzeju i predavanje o Sidharti

Kada platite ulaznicu za muzej, koja je točno dvadeset puta skuplja nego za domaće posjetitelje, odmah iza ugla dočekat će vas Buda na sve moguće načine. Neki vladari u povijesti očito nisu voljeli takvu vrstu umjetnosti i tu religiju, pa su glave na nekim kipovima na isti način otkinute. Vodič će vam na početku,

koji je bio i star, i bolestan, i polumrtav, i uz to sve i ružan, pa nisam bježao ni s posla, a kamoli od kuće. I Sidhartha je 528. prije Krista u jednoj noći punog mjeseca dose-gao prosvjećenje i postao Buda u svojoj 35. godini.

Onda su tu posude, nakit, toaletni pribor, kirurški instrumenti, igračke iz tog vremena. Pošto je u ove krajeve navraćao i Aleksandar Veliki, naći ćete i predmete kojima se on koristio. Na pločici pored jedne od tih sprava piše *Water condenser*.

Mislim da je Aleksandar u toj spravi ipak pravio rakiju i vino, a ne kondenzirao vodu. Uostalom, svašta je o tom velikom vojskovođi napisano, čak da je volio i najbliže suradnike više nego je uobičajeno, ali da je baš pio kondenziranu vodu, ne vjerujem. Osim ako njome nije dopunjavao akumulatore za daleka putovanja do zapadnih granica Indije.

Kad smo se naš frend Anser i ja pojavili u stanu i rekli Lovriću gdje smo bili, čovjek nas je gledao zgranuto. Čuj, muzej! A nismo išli sa školom. Marija je zamirisala kuću domaćom Franckovom kavom. Prva žena u Zapovjedništvu UNMOGIP-a u povijesti kuha kavu običnijim observerima. Zbilja je lijepo biti Hrvat u ovoj misiji. Dvoje u zapovjedništvu, treći na vratima. Još samo da u NY odlučimo, kako svi priželjkujemo, i dobijemo mjesto zamjenika zapovjednika misije, samo ćemo Lovrić i ja promatrati, svi ostali će zapovijedati. A lijepo sam ti govorio: učiti, učiti i samo učiti, moj Lovriću... ■

■ Predmeti koje je vjerojatno koristio i Aleksandar Veliki

kombinacijom urdua i engleskog, dopunjujući objašnjenja mlataranjem rukama i nogama i slikovitim bekeljenjem i namigivanjem, ispričati sve što zna o Sidharthi od 563. pr. Krista naovamo, o njegovoj lijepej Yashodhari, o tome kako je Sidhartha na jednom svom putovanju sreo starog čovjeka koji se plašio smrti, bolesnog čovjeka koji je patio od svih mogućih bolesti i mrtvog čovjeka, koji ga je kompletno dokusurio. Pa je u 29. otišao od kuće, ostavio ženu i dijete i počeo tražiti apsolutnu istinu. Ne znam, ja sam sjedio u uredu s Gogijem W.

Završna vježba zamjenske satnije za mirovne operacije 2. gbr

Znanje i uvježbanost glavne odlike

Vojnik na kontrolnom tornju primijetio je da naoružani civili prilaze motrilačkoj postaji i obavijestio je zapovjednika. Netom što su zauzeli svoja mjesta započela je žestoka paljba po vojnicima na koju su oni odgovorili istom mjerom. Nakon višeminutne razmjene paljbe većina pobunjenika se povukla, a jedan dio je bio spriječen u bježanju te se predao...

— snimio i napisao Željko STIPANOVIĆ —

Tišinu prohladnog jutra narušio je zvuk motornog vozila koje se izdaleka približavalo. Kroz glavu mi prostruji kako se motorno vozilo nikako ne uklapa u ovu predivnu prirodu. Probijajući se kroz gusto granje na kojem već odavno nema lišća, primijetio sam kućicu ispred sebe. Vozila koja sam prije čuo u daljini zaustavila su se tik do kuće, a vojnici vješto poiskakali iz kamiona zapanjujućom brzinom i jednako tako hitro "uletjeli" u kuću. Nakon nekoliko minuta s rukama na leđima izvode jednog, drugog, trećeg... teroristu i odlaze s njim dalje od kuće gdje započinju ispitivanje... To je tek dio pokazne vježbe koju su pripadnici zamjenske satnije za mirovne operacije 2. gbr pokazali visokim vojnim dužnosnicima, među kojima su bili zapovjednik 1. korpusa brigadni general Josip Stojković i načelnik stožera u zapovjedništvu HKoV-a brigadni general Dragutin Repinc.

Rutinskom kontrolom umalo do eskalacije sukoba

Na lokalnoj cesti postavljena je kontrolna postaja kako bi se nadzirala vozila koja njome prometuju, a zbog mogućnosti da u nekom od njih bude sakriveno i oružje. Kontrolnoj točki prilazi civilno vozilo. Radi se o rutinskom poslu jer tom cestom dnevno prođe nekoliko desetaka automobila. Iako su zadaća i postupci postali već uobičajeni, svakom slučaju se pristupa jednakom pozornošću. Nakon pregleda vozača, ima li kod sebe oružja, pregleda-

va se i njegov suvozač, a potom automobil. Sve što promatrača zanima u vezi s autom pokazuje mu vozač. U jednom trenutku u pretincu ispred suvozačevog mjesta nađeno je oružje. Glasan uzvik promatrača da je pronašao oružje bio je znak ostalim vojnicima na promatračnici da dođu na rampu i okruže vozilo. Nakon što je zapovjednik motrilačke postaje izvješten o incidentu, mjestu događaja približavala se ljutita sku-

pina ljudi koja je prosvjedovala protiv uhićenja njihovih kolega. Osoba zadužena za pregovore u takvim slučajevima diplomatski je uspjela uvjeriti skupinu i oni se povlače. No, samo za kratko. Vratili su se još brojniji i još ljući nastojeći na silu ući u prostor motrilačke postaje. Žurno je pozvan interventni vod koji je jedva uspio smiriti skupinu koja se uz glasne i konkretne prijetnje konačno povukla.

Bio je to drugi scenarij koji smo vidjeli na pokaznoj vježbi, ali vrlo realan i moguć u stvarnoj situaciji da nas uopće nije začudio ozbiljan pristup i profesionalno postupanje svih pripadnika. Jasno je svakome od njih da jedan krivi i nepromišljeni potez u tako napetoj situaciji

može dovesti do ugrožavanja njihovih života.

Napad na postaju

Još slikovitiji pristup zadaćama bio je tijekom zadnjeg dijela kojeg su nam pripadnici zamjenske satnije prikazali, a odnosio se na napad pobunjenika na motrilačku postaju.

Vojnik na kontrolnom tornju primijetio je da naoružani civili prilaze motrilačkoj postaji i obavijestio zapovjednika. Netom što su zauzeli svoja mjesta započela je žestoka paljba po vojnicima na koju su oni odgovorili istom mjerom. Nakon višeminutne razmjene paljbe većina pobunjenika se povukla, a manji broj njih spriječen je u bijegu te se predao. Uslijedili su precizni postupci prilaženja i ispitivanja zarobljenika te pregled zarobljenog naoružanja.

Satnija je na poligonu Korana provela dva tjedna. Tu se pripremala za spomenutu završnu vježbu borbene i mirovnog dijela obuke, a cjelokupna obuka pripadnika satnije trajala je šest mjeseci. Brigada već ima satniju koja je osposobljena za odlazak u mirovne misije, a pripadnici ove, zamjenske satnije, mijenjali bi je u mogućoj misiji ili bi se, u slučaju potrebe, ljudima popunjavala temeljna satnija.

Što reći na kraju nego s neskrivenim oduševljenjem pohvaliti sve pripadnike satnije koji su zadaći pristupili s najvećom mogućom ozbiljnošću i sve postupke proveli na najvišoj razini, te ustvrditi da gotovo nema razlike između njih i pripadnika temeljne satnije. ■

brigadni general Thor Gulbrandsen

Donačelnik

Obavještajno - sigurnosnog odjela
Savezničkog zapovjedništva operacija,
načelnik Odjela za vezu i koordinaciju
nacionalnih vojno - obavještajnih
službi NATO zemalja i NATO opera-
tivnih zapovjedništava

Obavještajnim radom do zajedničke sigurnosti

Prijetnje nisu upravljane prema samo jednoj zemlji, nego prema svima. NATO kao organizacija ima nove poglede na politiku zajedničkog djelovanja, okrenula se svojim članicama i svima ostalima i rekla - trebamo sve što imate kako bismo se borili protiv terorizma zajedno. Ništa ne možete učiniti sami, nitko nema takvu snagu. Fokusirani smo na podjelu svih informacija koje su relevantne svim nacijama u borbi protiv terorizma

Domagoj VLAHOVIĆ,
snimio Tomislav BRANDT

Opis mog posla kaže da sam ja veza između nacionalnih vojno-obavještajnih službi i stožera Savezničkog zapovjedništva operacija (ACO), a pokušavam dobiti relevantne informacije od država koje distribuiramo operativnim substrukturama ACO-a, a to su zapovjedništva združenih snaga (JFC)

U sklopu treće PpP radionice za vojne informacije koja se od 15. do 18. studenog održala u Zagrebu i na kojoj je sudjelovalo 40-ak časnika iz osam PpP zemalja, kao i predstavnici NATO-a, naše OS posjetio je norveški brigadni general Thor Gulbrandsen, čovjek koji u NATO-ovom obavještajnom sustavu obnaša vrlo visoku funkciju. Osnovna nam je namjera bila da saznamo o kakvom se seminaru zapravo radilo, ali i nešto više o strukturi obavještajnog sustava NATO-a, kao i o novoj NATO-ovoj vojno - organizacijskoj strukturi.

Koliko dugo ste u NATO-u?

S NATO-om sam počeo raditi još 1980. godine. Služio sam u sjevernoj Norveškoj i radio u sustavu nadziranja, koji je bio u NATO-ovom lancu zračnog nadzora, koji se prostirao od Norveške do Turske. Biti u NATO-u tada značilo je raditi u planiranju obrane koje se obnavljalo gotovo svake godine, ovisno o razvoju tehnologije i onome što smo mogli saznati o drugoj strani, Varšavskom paktu. S padom Berlinskog zida sve se promijenilo: osnovano je Partnerstvo za mir, Vijeće NATO-a i Rusije... To je dovelo do toga da danas imamo zajednički mirovni jezik s onim zemljama na koje smo nekad gledali kao na potencijalne protivnike i neprijatelje. NATO se kao tijelo prebacio s planiranja obrane na otva-

ranje dijaloga i suradnje, te mogućnosti zajedničkog djelovanja s partnerima.

Čine li vas te promjene osobno i profesionalno zadovoljnim?

Da, vrlo. Na primjer, prije sam imao privilegiju raditi u norveškoj misiji pri stožeru NATO-a, te sam u sklopu toga radio s Rusima, Ukrajincima i ostalim partnerima, i s njima raspravljao o različitim načinima suradnje. To je vrlo zanimljivo. Zapravo, fantastično.

Obavještajno djelovanje je prije svega stvar nacija

Sadašnju funkciju obnašate od rujna ove godine. Možete li ju opisati kao i svoj odjel u cjelini?

U J-2 bivšeg SHAPE-a, njegovom sigurnosnom i obavještajnom odjelu, prije je postojao načelnik odjela, general s dvije zvjezdice, i njegov zamjenik, general s jednom zvjezdicom. U današnjoj strukturi umjesto SHAPE-a postoje ACO (Savezničko zapovjedništvo operacija) i ACT (Savezničko zapovjedništvo preobrazbe). Na čelu ACO-a je zamjenik načelnika stožera za operacije. Pod njim su četiri operativna odjela. Inače, postoji samo jedan čovjek s generalskim činom koji je na čelu odjela, ali u mom postoji obavještajni odsjek kojem sam ja na čelu. Službe-

no nisam zamjenik načelnika J-2, ali funkcioniram i tako u njegovoj odsutnosti. Opis mog posla kaže da sam ja veza između nacionalnih vojno-obavještajnih službi i stožera ACO-a, a pokušavamo dobiti relevantne informacije od država koje distribuiramo operativnim substrukturama ACO-a, a to su JFC-i (zapovjedništva združenih snaga). Postoje tri JFC-a, u Napulju, Lisabonu i Brunssumu. Tako, na primjer, zapovjedništvo združenih snaga Brunssum vodi operacije u Afganistanu. Moram JFC-ima osigurati obavještajne podatke koji su im potrebni za rad na terenu. Ako postoje neki problemi, s terena se šalju upiti u ACO, u J-2. Mi te upite šaljem nacionalnim strukturama. Imamo nekoliko sastanka s nacionalnim predstavnicima godišnje, ali isto tako i dnevnu komunikaciju. Ja sam novi čovjek na ovoj poziciji, ali i organizacijska struktura je nova, pa će biti potrebno nešto vremena dok ne vidimo kako će sve funkcionirati. Jer obavještajno djelovanje je prije svega stvar nacija. Nadamo se da će s nama dijeliti sve ono što je važno da bi se spasili životi na terenu, to je bit svega.

Kako funkcionira rad s više nacija?

NATO sam po sebi ima ograničene analitičke kapacitete. Zbog toga, kada primamo informacije, dobivamo ih kao gotov proizvod, ne radimo nikakvu analizu. Jedan od ciljeva spomenutih restrukturiranja NATO-a bio je reduciranje ukupnog broja časnika koji rade u NATO-ovim stožerima. To znači da je i obavještajna organizacija reducirana. Stoga se još više oslanjamo na države i njihove konačne "proizvode".

Koliko se opće stanje u NATO-ovom obavještajnom sustavu promijenilo s obzirom na sve veću prijetnju terorizma?

Prijetnje nisu upravljane samo prema jednoj zemlji, nego prema svima. NATO kao organizacija ima nove poglede na politiku zajedničkog djelovanja, okrenula se prema svojim članicama i svima ostalima i rekla - trebamo sve što imate kako bismo se borili protiv terorizma zajedno. Ništa ne možete učiniti sami, nitko nema

takvu snagu. Fokusirani smo na podjelu svih informacija koje su relevantne svim nacijama u borbi protiv terorizma. Jučer je pogodio Madrid, sutra može moju zemlju, ne znate gdje će opet udariti.

Uvid u obavještajne procedure

Nedavno su u NATO ušle i neke zemlje u tranzicijskom smislu slične Hrvatskoj. Koliko je to utjecalo na njihove obavještajne sustave?

Da budem iskren na ovom sam poslu tek dva mjeseca i morat ću više saznati o tome kako su sve NATO zemlje u tom smislu organizirane. Generalno, mislim da način na koji ste obavještajno organizirani nije bitan, bitan je proizvod. Kako ste organizirani ovisi o nacionalnom zakonodavstvu, nadzoru parlamenta, vlade... Vidjeli smo kako to funkcionira u Hrvatskoj. U njoj, u usporedbi s ostalima u regiji, ili Amerikancima, ili Belgijancima, nećete naći mnogo razlika. One se uglavnom očitavaju u

nacionalnim potrebama i zakonodavstvu. Iz kuta NATO-a, bitan je proizvod, *output*. Morate imati na umu i da su sve nacionalne obavještajne službe primarno uspostavljene kako bi služile državnim potrebama.

Koji su ciljevi PfP radionice kojoj upravo nazočite?

Ovo je treći put da organiziramo ovakvu radionicu. Ovo je prigoda da se raspravlja sa članicama PfP-a, kao i aspirantima na članstvo, tako da dobiju uvid u obavještajne procedure

NATO-a. Dakle, teme se ne odnose samo na obavještajnu, nego i na šire komponente. Pokrivaju NATO-ovu stratezijsku viziju, transformaciju, nove izazove, zapovjednu strukturu, te planove o reformama obavještajnog sustava. Polaznici bi trebali dobiti bolje razumijevanje novog NATO-a i postupaka u zajedničkom radu obavještajnih sustava.

Jeste li upoznani s djelovanjem hrvatskih vojnika u Afganistanu?

Po onome što sam čuo, izgleda da je hrvatska komponenta dobro integrirana u ISAF i uvelike ga podupire. To je podrška kakvu tražimo. Tamo je jedinica koja je mala brojem, ali veća učinkima. Nije stvar samo u obavještajnoj, nego i u drugim komponentama.

Za kraj možete li nam iznijeti dojmove koje ste stekli?

Prvi put sam u Hrvatskoj. Na osnovi onoga što sam vidio ovih dana, vaši časnici jako dobro vladaju engleskim jezikom. Imaju mnogo borbenog iskustva i iskustva u komunikacijama s drugim nacijama. To je vrlo uporabljivo kada radite ovako naporno kako biste ispunili točke MAP-a i spremili se za članstvo. Engleski je operativni jezik u NATO-u. U integracijskim postupcima sa članicama koje su nam nedavno pristupile vidjeli smo da je potrebno mnogo vremena kako bi pripadnici oružanih snaga ovladali njime ukoliko ga nemaju u svom "normalnom" školovanju. Ukoliko vladate engleskim možete čitati sve NATO-ove materijale, surađivati i razgovarati s ostalima... Također, bih želio spomenuti da bi nacionalna zakonodavstva trebala dopustiti da se NATO klasificirani dokumenti distribuiraju sve do taktičke razine (terena) na originalnom jeziku, jer imamo iskustva da neke zemlje te dokumente prevode prije nego što mogu biti uporabljeni. To, mislim, samo usporava djelovanje na terenu. Ne znam je li to problem u Hrvatskoj, ali to je nešto o čemu treba misliti. Želim vam sve najbolje, doista uživam u onome što vidim. Nastavite podržavati NATO kao i do sada, možda još i više. Mi ćemo biti više nego sretni. ■

Umjetnička strana *Tigrova*

U sklopu obilježavanja 14. obljetnice 1. gbr održane su kulturne večeri i večeri pjesništva djelatnika 1. gbr u pučkim otvorenim učilištima gradova Gospića, Ogulina i Karlovca. Sa svojim pjesmama predstavili su se pjesnici skupnik Stjepana Sabljarić, poručnik Olivera Malinar, Violeta Sabljarić te razvodnik Ivica Oršolić. Osim pjesnika predstavili su se i slikari *Tigrovi* uz pomoć likovne udruge "Frankopan". U ovom kulturnom programu *Tigrovi* su se predstavili javnosti, i kao umjetnici.

I. O.

Druga samostalna izložba

U Sportskom centru "Jelenovac" 16. studenog je svečano otvorena izložba Janice Šterc, natporučnice u mirovini, a riječ je o drugoj samostalnoj izložbi ove višegodišnje djelatnice MORH-a. Izložena je 51 slika, a na svečanosti otvorenja go-

vorio je likovni kritičar Zlatko Potočki. Janica Šterc spojila je naizgled nespojiva područja života: likovnu umjetnost i pravnu struku istaknuvši kako je nakon umirovljenja uvijek prisutna umjetnost ponovno došla do izražaja, ovaj put kroz nešto drukčiji oblik, Spectrin tečaj za cvjećara - aranžera.

A.D.

Predstavnici Hrvatskog časničkog zbora u SAD-u

Na poziv general bojnika Dona C. Morrowa, zapovjednika *National Guard Marksmanship Training Unit* iz Arkansasa dvanaest časnika i dočasnika, članova HČZ-a Istarske županije i grada Zagreba, sudjelovalo je na međunarodnom natjecanju u gađanju. Uz naše sudjelovali su i predstavnici iz Belgije, Danske, Francuske, Njemačke, Italije, Norveške, Južne Afrike, Velike Britanije i SAD-a, a okupilo se oko 1000 sudionika. Za postignute rezultate i sudjelovanje našim predstavnicima uručena je diploma u kojoj je istaknut njihov profesionalizam i zajedništvo.

B.C.

Sastanak dočasnika sanitetske struke

Profesionalni i stručni razvoj dočasnika zdravstvene struke u OSRH bila je tema prvog sastanka dočasnika zdravstvene struke koji je 23. studenoga održan u Domu HV-a u Jastrebarskom.

Nazočili su mu i prvi dočasnik sanitetske uprave nadnarednik Mato Milošević, načelnik sanitetske Uprave GSOS-a brigadir Renato Mittermayer, načelnik Službe za zdravstvenu zaštitu MORH-a dr. Branko Sruk i Dragica Šimunec predsjednica komore medicinskih sestara. Raspravljalo se o specifičnostima zdravstvene struke te problemima na koje nailaze zdravstveni djelatnici u OS-a. Položaj zdravstvenih djelatnika u OS-u

specifičan je po tome što oni moraju ispunjavati zahtjeve koje vezano uz njihovo profesionalno i stručno usavršavanje postavlja i ministarstvo obrane i zdravstva.

Brigadir Mittermayer je sudionike skupa upoznao s prijedlogom novog ustroja zdravstva prema kojem bi zdravstvo bilo funkcionalnije, primarna i sekundarna zdravstvena zaštita bile bi brže i učinkovitije, a bolje bi se iskoristili i svi potencijali koji zdravstvu stoje na raspolaganje. Novi koncept Hrvatske vojske mora pratiti i zdravstvo koje u skladu s tim treba biti mobilno, učinkovito i modularno prilagodljivo. Dr. Sruk je napomenuo da zdravstvo ima veliku ulogu

u međunarodnim operacijama, te je preustroj zdravstva nužan. Predsjednica komore medicinskih sestara istaknula je nužnost trajnog usavršavanja medicinskog osoblja, jer kako je rekla bez dodatnog i kontinuiranog obrazovanja ne može se napredovati, a ono bi se provodilo u suradnji sa civilnim zdravstvenim ustanovama, i bilo bi prilagođeno potrebama i zahtjevima OS-a. O sustavu školovanja dočasnika i njihovom profesionalnom razvoju na sastanku su govorili prvi dočasnik GSOS-a RH časnički namjesnik Damir Srebrić i prvi dočasnik ZZIO-a stožerni narednik Ivan Cestarić.

L. PARLOV

Igor Goričanec - najbolji pješak 52. naraštaja

Koprivničko Središte za obuku pješništva bilo je domaćin natjecanja za najspremnijeg vojnika 52. naraštaja roda pješništva.

Pješačka središta: Šibenik, Pula, Požega i Koprivnica na završetku temeljne i specijalističke vojne obuke sustavnim odabirom izaberu četiri najpripremljenija vojnika iz svakog od navedenih središta, koji će na završnom natjecanju pretendirati za najspremnijeg vojnika roda pješništva. Natjecanje za najboljeg vojnika ZIO HKoV-a održano je od 17. do 19. studenog, a službeno ga je otvorio zapovjednik SzOP-a Koprivnica brigadir Filip Aračić. Najbolji ročnici natjecali su se u teoret-

skom poznavanju općih vojnih predmeta, Službovnika i Vježbovnika, u praktičnom poznavanju i uvježbanosti iz prve pomoći, automatskog oružja tipa Kalašnjikov, brzini i ispravnosti izrade zaklona za strijelce, uvježbanosti u pravilnom stavljanju zaštitne maske, orijentacijskom trčanju i praktičnom gađanju mete na sto metara. Tom prilikom najkompletniju spremnost kroz sve discipline pokazao je ročni vojnik koprivničkog Središta Igor Goričanec. Drugoplasirani vojnik bio je Igor Blažek iz SzOP-a Požega, dok je trećeplasirani pripadnik SzOP-a Šibenik, Kristijan Jukić. Bodovno najspremnija eki-

pa je bila ekipa SzOP-a Požega koja je time osvojila prelazni pehar. Diplomom s nagradnim danima uručio je najboljim vojnicima izaslanik zapovjednika ZIO HKoV-a, brigadir Željko Orlović, a najspremniji vojnik Goričanec dobio je i prestižnu značku najboljeg vojnika naraštaja.

OJI

Automatsko pješačko strelješte u Požegi

Automatsko pješačko strelješte "Novo selo" objekt je u vlasništvu MORH-a, a namjenski je uređeno i koristi se kao strelješte za pješačko i protuoklopno oružje.

U tijeku su preinake u smislu modernizacije i opremanja poligona kako bi zadovoljio sve postavljene kriterije modernog streljašta. Enthusijazam zapovjednika Središta za obuku pješništva brigadir Aloyza Tomaševića i ostalih djelatnika je velik. Zajedno s vojnicima on nastoji osposobiti postojeći prostor da bi se lakše provodile paljbena-taktičke zadaće.

Zbog svog prirodnog položaja, strelješte je idealno za vojnu namjenu. Na taj objekt oslanjaju se sve postrojbe HV-a smještene na širem području Požege. Trenutačno su to postrojbe SzOP-a, koje tu taboruju s ročnim vojnicima te SOPS-a Požega kao najveći korisnici. Potrebno je napomenuti da se sa strelještem koriste i lokalne snage MUP-a i Ministarstva pravosuđa, a moguća je uporaba na komercijalnim načelima i svim onim korisnicima koji ispunjavaju zakonske uvjete za takve aktivnosti. Strelješte ima ključno mjesto i ulogu u provedbi obuke, ponajprije

za dva spomenuta središta za obuku ročnih vojnika, i to upravo zbog važnosti obuke gađanja u sklopu obuke ročnih vojnika.

Smješteno je na području općine Brestovac i udaljeno od vojarne 6200 metara. Ukupna površina iznosi 31 ha, dužina mu je 1000 m, a širina u središnjem dijelu 300 metara. Konfiguracija tla je idealna, jer je omeđeno brežuljcima koji se spajaju s Požeškom gorom. U funkciji je šest crta meta (150, 200, 250, 300, 350, 400 m). Postavljena su i dva objekta za smještaj ljudi, a služe kao uredski prostori i tri za smještaj materijalno - tehničkih sredstava, te pet drvenih kućica i nadstrešnica kao sklonište. Od namjenskih objekata na strelještu postoji sklonište pokazivača pogodaka, zaklon za gađanje, agregat i dr. U planu je izgradnja zapovjednog tornja, a već su u tijeku radovi na komunalnoj infrastrukturi.

U svakom slučaju strelješte je perspektivno i daljnja ulaganja u njegovu modernizaciju su i te kako isplativa, jer rješava probleme s kojima se susreću postrojbe HV-a na području požeštine.

OJI

Utjecaj okoline na izvođenje motoričkih zadataka

Svaki okoliš predstavlja jedinstvene probleme, koji uvelike utječu na vojničku izvedbu određenog zadatka. Svaki fizički napor može biti opasan za život. Stoga je važno na vrijeme prepoznati takve probleme, a još važnije, pronaći načine njihova sprječavanja.

Tijelo konstantno proizvodi toplinu, osobito tijekom vježbanja. Povećana ili smanjena tjelesna temperatura može biti opasna za život. Tjelesna temperatura se može kretati između 25 i 42°C, a ozljede se mogu javiti unutar tih malih granica topline. Izvanredne tjelesne temperature mogu utjecati na tjelesnu sposobnost kontroliranja temperature.

Pregrijavanje

Pregrijavanje je ozbiljna prijetnja zdravlju i tjelesnom vježbanju. Tijekom vježbanja, tijelo može proizvesti toplinu od 10 do 20% veću u odnosu na toplinu tijela koju tijelo posjeduje u vrijeme odmora. Da bi preživjelo, tijelo se mora osloboditi pretjerane topline.

Postoje četiri načina putem kojih se tijelo može osloboditi pretjerane količine tjelesne temperature: vođenje - prijenos topline od toplog predmeta do hladnog, prenošenje - prijenos topline cirkulacijom ili kretanjem zraka, širenje - prijenos topline elektromagnetskim valovima, isparavanje - prijenos topline mijenjanjem tekućine u plin (isparavanje znoja).

Prilikom tjelesne aktivnosti tjelesna temperatura se povećava. To uzrokuje još više znojenja. Ako se ne nadoknadi izgubljen tekućina, može doći do dehidracije, a takvo stanje može rezultirati velikim toplinskim ozljedama. Na visokoj temperaturi, kada vojnika znoj ne može ispariti, ne dolazi do učinka hlađenja kroz isparavanje te može doći do ozbiljnih problema.

Ozljede topline i simptomi

Da bi se spriječile ozljede uzrokovane prekomjernom toplinom pri vježbanju, treneri moraju prilagoditi intenzitet vježbanja temperaturi i vlažnosti zraka. Potrebno je prije svega osigurati da vojnici piju dovoljno tekućine (vode), dok mekana pića, te ona koja sadrže mnogo šećera, mogu smanjiti vojnikaov učinak pri izvođenju određenih motoričkih zadataka, zbog toga što se sporo apsorbiraju, i zato ih je poželjno izbjegavati.

Od ozljeda mogući su toplinski grčevi: grčevi mišića abdomena, donjih i gornjih ekstremiteta, toplinska iscrpljenost: glavobolje, prekomjerno znojenje, vrtoglavica, mučnina, hladna i ljepljiva koža i toplinski udar: vruća, suha koža, prestanak znojenja, ubrzani puls, mentalna smetenost, nesvjestica.

Kako bi spriječili ozljede nastale zbog topline potrebno je: piti hladnu vodu (5-10°C), i to prije aktivnosti popiti oko 0,5 l vode, tijekom aktivnosti oko 0,2 l vode te poslije aktivnosti dok se ne zadovolji žed.

Sandra VRANEKOVIĆ

Talijanski vojnik budućnosti

TALIJANSKA voj-ska počela je procje-nu komponenti koje bi se trebale primije-niti u projektu vojni-ka budućnosti (Sol-dato Futuro) koje je razvilo šest tvrtki. Tim vodi Marconi Selenia Communica-tions (MSC) uz tvrtke Aero Sekur, Beretta, Galileo Avionica, La-rimart i Sistema Compositi. Program Soldato Futuro po-krenulo je talijansko ministarstvo obrane nakon propasti zajed-ničkog njemačko-ta-lijanskog programa razvoja opreme za vojnika budućnosti.

Svrha je razviti pro-totip do 2005. te opremiti prvu pješačku pukovnicu 2007. Tvrtke su predložile opremu koja je mješavina one koja je ko-mercijalno dostupna (COTS), koju tek treba razviti i, konačno, opremu koja je već u uporabi.

Središnji dio sustava je zapovjed-no-nadzorni podsustav koji je razvi-la tvrtka MCS koja je, u suradnji s tvrtkom Galileo Avionica, razvila i programske aplikacije. Sučelje čov-jek-stroj temelji se na zaslonu os-jetljivom na dodir, zasad smješte-nom na zapešće lijeve ruke, a omo-gućava vojniku primanje i odašilja-nje tekstualnih poruka. Može prika-zati i digitalne mape te navigacijske podatke. Zaslon je žičanom vezom spojen na računalo koje je veličine otprilike kutije cigareta. Konstruk-tori su tu namjerno odustali od be-žične veze kako bi se smanjio elek-tromagnetski potpis i osjetljivost na ometanje.

MCS također razvija novi osobni radiouređaj nazvan IPR (*Individual Pocket Radio*, odnosno osobni džep-ni radiouređaj) dometa 1300 m, što je, prema talijanskoj vojsci, maksi-malna udaljenost na koju se pripad-

nici odjeljenja mogu raši-riti bez gubljenja kohezije postrojbe. Novi radioure-đaj može odašiljati glas i podatke. Zapovjednik od-jeljenja imat će IPR radio-uređaj i dodatni radioure-đaj za vezu s višom po-strojbom.

Tvrtka Larimart razvija sklop mikrofona-slušalice koji je opremljen i fiziolo-škim senzorom koji zapov-jedniku signalizira smrt korisnika uređaja.

Jurišnu pušku razvija Beretta, a riječ je o lakšoj i kraćoj inačici standardne talijanske puške AR 70/90. Težina puške bez streljiva i optičkog ciljnika bit će manja od 3 kg. Ergonomiji se pridaje posebna pozor-nost, kundak više nije preklopni već teleskopski

sa četiri moguća položaja. Ispod ci-jevi se može postaviti bacač granata kalibra 40 mm. Na gornjem dijelu sanduka postavljen je Picatinny nosač na koji se pričvršćuje ciljnik ICWS (*Individual Combat Weapon Sight*), a sastoji se od dnevnog cr-no-bijelog video i noćnog IC kana-la, optičkog ciljnika s povećanjem od 3x, dva laserska emitera (vidljivi

i IC) te red dot (ciljnik koji prika-zuje crvenu točku) ciljnika za brzo ciljanje. Prikazana maketa ICWS-a dugačka je 200 mm, široka 70 mm i visoka 105 mm, težina se procje-njuje na oko 1 kg zajedno s litijskim baterijama. ICWS bi trebao imati domet prepoznavanja od oko 600 m za čovjeka te oko 1500 m za tenk. Slika s ciljnika pojedinog vojnika moći će se radiovezom proslijediti ostalim pripadnicima odjeljenja.

Tvrtka Sistema Compositi razvija novu kacigu povećane balističke za-štite (V50 pri 700 m/s). Izgled kaci-ge je posebno optimiziran kako bi se omogućilo udobno nošenje mikrofo-na i slušalice te zaštitne NKB opre-me. Predviđene su i posebne naoča-le za zaštitu od laserskog zračenja.

Neprobojni prsluk u temeljnoj inačici pruža zaštitu od streljiva ka-

libra 9 mm te povećanu zaštitu od napada ubodnim oružjem. Dodava-njem dodatnih balističkih borkarbid ploča zaštita (ali i težina prsluka) se povećava na razinu zaštite od pro-bojnog metka kalibra 7,62 mm.

Razvijen je i novi maskirni uzorak prilagođen europskom i pustinj-skim okolišu. Borbeni prsluk će biti ožičen kako bi se oprema mogla je-dnostavno spojiti u sustav.

Zapovjednik i njegov zamjenik opremit će se ciljničkim uređajem TAU (*Target Acquisition Unit*) koji se najlakše može opisati kao dale-kozor opremljen dnevnim i noćnim kanalom, laserskim daljinomjerom dometa 4000 m i kompasom. TAU razvija tvrtka Galileo Avionica, koja također razvija i monokularni su-stav za noćno gledanje.

I. SKENDEROVIĆ

Novi kineski protubrodski projektili

NA NEDAVNO održanom Air Show China tvrtka Hongdu Aviation Industry Group predstavila je svoja dva nova protubrodski projektila, TL-10 i TL-6. Nova TL (Dragonfly) serija projektila koja se može lansirati kako sa zrakoplova tako i s plovila, svojim određenim inženjerskim rješenjima dosta nalikuje iranskim protubrodskim projektilima, iako obje strane niječu svoju suradnju u kineskom projektu.

Oba projektila odlikuje klasični dizajn, s fiksno postavljenim krilcima na trupu projektila. Projektil

TL-10 je težak 105 kg, dugačak 2,5 m, domet mu je 27 km, a dosta nalikuje iranskom projektilu Kosar. Projektil TL-6 (koji dosta nalikuje iranskom projektilu Nasr) je težak 350 kg, dok mu je domet 15 km.

Inačica TL-10B namijenjena je lansiranju sa zrakoplovne platforme te ima radarsko navođenje, dok inačica TL-10A ima TV navođenje. U daljnjoj fazi razvoja projektila razmatra se i inačica s infracrvenim navođenjem. Predstavnici tvrtke Hongdu istaknuli su kako je razvoj tih projektila počeo tijekom 1997., te da su dosad provedena brojna letna testiranja, odnosno probna gađanja projektilima.

D. OSLOVČAN

Američki programi razvoja energetskega naoružanja

VIZIJA američke vojske o laserskom zračenju koje može srušiti projekte, mikrovalovima koji malim udarima energije onesposobljuju neprijateljsku elektroniku i topovi koji ispaljuju projekte na goleme udaljenosti rabeći elektromagnetsku silu, sve je bliža ostvarenju, prema riječima kapetana Rogera McGinnisa upravitelja američke ratne mornarice za usmjerenu energiju. Tri skupine novog oružja u visokom su stupnju razvoja: elektromagnetski top na tračnicama, laseri i mikrovalovi velike razine energije.

Američka ratna mornarica je najveće zanimanje pokazala za elektromagnetski top kao naoružanje za napad, posebno kao dio naoružanja buduće inačice razarača tipa DD(X) od 2018., a ispaljivanje probnih hitaca očekuje se sredinom 2005. u Mornaričkom središtu za nadvodno ratovanje "Dahlgren Division", Virginia. Također se na Havajima namjerava graditi veći demonstra-

torski top u umanjenom mjerilu, a cilj je da se do kraja desetljeća izgradi top u prirodnoj veličini.

Isto tako, napredak je napravljen i u razvoju raznih laserskih uređaja koji mogu služiti kao naoružanje. U srpnju ove godine projektom koji financira američka ratna mornarica razvijen je laser (*Free Electron Laser*) snage od 25 kW. Svrha je razviti njegovu snagu od 100 kW. Takav razvoj je atraktivan zbog budućih brodova kao što su razarač DD(X) i nosač zrakoplova CVN 21 koji će se projektirati s integriranim pogonskim sustavima koji mogu stvoriti mnogo više snage od one koju troše, što će im omogućiti opskrbljivanje energijom budućeg laserskog naoružanja.

U odvojenom programu, rad na visokoenergetskom laseru imena HELLATE (*High Energy Laser Low Aspect Target Tracking Experiment*) u Novom Meksiku nastaviti će se do 2005. Laser HELLATE je

projektiran za razvoj algoritama koji omogućuju sustavu za upravljanje paljbom dovoljno dugo držanje usmjerene laserske zrake na nadolazeći krstareći projektil tako da ga može uništiti. Ratna mornarica je također pokazala zanimanje i za tzv. Solid State Laser, SSL koji će vjerojatno biti jedini tip laserskog uređaja koji će se moći dovoljno smanjiti da se može jednostavno postaviti na brod. U siječnju će biti demonstracija tog lasera, a očekuje se da će postići snagu od 25 kW. Planira se razviti njegovu inačicu snage 100 kW što će biti dovoljno jako za uporabu kao naoružanje.

Američka ratna mornarica počinje i testiranje nesmrtonosnih mikrovalova velike razine energije (*High Powered Microwaves, HPM*). Razvoj tog naoružanja radi se u suradnji s tvrtkom Raytheon, a rabilo bi se za zaštitu ljudstva na brodovima ili na obali.

M. BRIČIĆ

Britanski robot za uklanjanje bombi

staviti kotače umjesto gusjenica.

Robot je dizajniran s ugrađenim potencijalnom rasta (u unutrašnjosti je ostavljeno dosta slobodnog prostora za budući smještaj dodatnih senzora, u budućnosti se može postaviti nova radna ruka s naprednijim mogućnostima).

Upravo je radna ruka jedna od najvećih novina u odnosu na stari robot Wheelbarrow. Riječ je o trozgloboj instalaciji koja omogućava znatno veću fleksibilnost. Priključivanje novih alata na ruku je automatizirano i praktički to izvodi ruka sama.

Sadašnji prototip Carvera ima masu od 420 kg s konvencionalnim baterijama, ali planirano je uvođenje litijjskih baterija nove generacije koje su bitno lakše i imaju veći kapacitet. Planirano je još nekoliko modifikacija kako bi se masa svela u tražene okvire. Sustav za upravljanje robotom je dizajniran po načelima otvorene arhitekture uz primjenu dostupnih komercijalnih dijelova. Tako se ubrzava i pojeftinjuje razvoj i u konačnici dobiva konkurentan i učinkovit sustav.

I. SKENDEROVIĆ

LABORATORIJ za obrambenu znanost i tehnologiju (Dstl) britanskog ministarstva obrane prikazao je prototip novog daljinski upravljalog robota za uklanjanje bombi. Prototip je nazvan Carver, napravljen je u tvrtki QinetiQ. Očekuje se nabava oko 100 novih robota koji će zamijeniti 119 postojećih robota Wheelbarrow koje rabi britanska kopnena vojska. Zamjena je predviđena za 2006.-07. a predviđena cijena programa zamjene trebala bi iznositi oko 40 milijuna funti.

Razvoj prototipa je počeo 2000., nakon što je zaključeno kako daljnje

modernizacije Wheelbarrowa više nisu isplative. Wheelbarrow je uveden prije tridesetak godina kao odgovor na bombaške kampanje terorističkih skupina u Sjevernoj Irskoj.

Pred konstruktore novog robota postavljena su neka ograničenja, masa od oko 318 kg i pogonski agregat od 1 kW. Bio je poželjan modularni dizajn s dijelovima koji se mogu brzo zamijeniti. Rezultat je promišljena konstrukcija, npr. pogonski agregat se može skinuti nakon što se uklone dva klina, cijeli sustav gusjenica je izveden kako bi se mogao brzo zamijeniti pa čak po-

Poletio prvi talijanski NH90

POTKRAJ rujna ove godine, s piste u talijanskom Vergiateu, na probni let poletio je prvi talijanski primjerak novog helikoptera NH90, koji razvija tvrtka AgustaWestland. Istoga dana na prvi probni let poletio je i prvi finski NH90, koji se proizvodi u Francuskoj. Italija je

dosad naručila 60 helikoptera (TTH inačice, Tactical Transport

Helicopter) za potrebe kopnene vojske i ratnog zrakoplovstva, te 56 helikoptera za potrebe svog mornaričkog zrakoplovstva (46 helikoptera

„mornaričke“ NFH inačice, te 10 helikoptera „kopnene“ TTH inačice). Isporuka prvih helikoptera trebala bi početi u drugoj polovici iduće godine.

D. OSLOVČAN

Turska modernizira svoje Falcone

PREMA određenim najavama Turska najvjerojatnije kreće, u suradnji sa Sjedinjenim Američkim Državama (u sklopu US Foreign Military Sale programa), u modernizaciju svojih višenamjenskih borbenih aviona F-16. Prema određenim procjenama vrijednost te modernizacije mogla bi biti oko 3,8 milijarde američkih dolara. Njome bi bilo obuhvaćeno 104 Falcona inačice Block 40, 76 aviona Block 50, odnosno 38 aviona Block 30.

Naglasak te modernizacije stavio bi se na nabavu i integriranje nove opreme u unutrašnjost aviona, odnosno nabavu novog arsenala zrakoplovnog naoružanja. Tako bi trebalo biti nabavljeno 180 radara AN/APG-68(V)9, 7 full mission simulatora, 200 komada pilotskih kaciga zadnje generacije tipa Joint Helmet Mounted Cueing System, 200 komada sustava AN/AVS-9 Night Vision Goggles, taktički datalink sustav Link 16, te elektrooptički sustavi SPEWS II (Self Protection Electronic Warfare Suite) i HTS(E).

Od projektila narudžba bi obuhvatila nabavu AGM-84H JSLAM-Expanded Response, AGM-84 Harpoon, Penguin, AGM-154B JSOW, AIM-9X, IRIS-T (Sidewinder-TVC), Python-5, Derby, Spice, AGM-88B, te bombe CBU-105.

D. OSLOVČAN

Kineski trener L-15

Jak-130 (ruska inačica), odnosno M346 (talijanska inačica). Novi kineski avion L-15 pogone dva motora, a najveća brzina bi mu trebala biti 1,4 M. Iako je uspostavljen kontakt između kineskog Hongdua i talijanskog Aermacchia (koji je i više nego zainteresiran za suradnju u kineskom projektu), ne bi trebala previše čuditi kineska možebitna usm-

jerenost ka ruskom Jakovljevu, i to ponajviše iz razloga što je njihova inačica Jaka 130 ovoga trenutka u određenim bitnim (letnim) svojstvima uglavnom naprednija u odnosu na talijanski M346, koji se u biti temelji na Jaku 130D, odnosno prototipu iz 1996. godine.

D. OSLOVČAN

UZ NOVE projekte na održanom Air Show China pozornost zrakoplovne javnosti privukao je još jedan kineski konstruktorski uspjeh. Riječ je o novom lakom borbenom avionu, odnosno avionu namijenjenom i za naprednu obuku vojnih pilota L-15. Avion također proizvodi tvrtka Aviation Industry

Group, a na izložbi je bila prikazana maketa aviona u naravnoj veličini. Prema tvrdnjama predstavnika proizvođača dosad su proizvedena tri prototipa koja bi trebala poletjeti potkraj ove godine.

Na dizajnu aviona je i više nego uočljiv utjecaj dizajna rusko/talijanskog školsko-trenažnog aviona

Francuski model organizacije djelovanja države na moru

NATO

Današnji sustav sigurnosti na moru nije prilagođen potencijalnim ugrozama. Sve veći broj različitih ugroza s kojima se suočavamo u posljednje vrijeme, počevši od pomorskog terorizma, onečišćenja mora, ilegalnih imigracija, raznih vrsta nedopuštenog krijumčarenja, otuđenja prirodnih resursa, pa do potrebe provođenja ostalih aktivnosti na moru kao što su traganje i spašavanje, sigurnost plovidbe i zaštite okoliša, nameće potrebu učinkovitijeg djelovanja države na moru

Ivan VUKOVIĆ

Širok spektar ugroza traži od obalnih država novi način prilagodbe i organizacije njihova djelovanja na moru u cilju pravodobnog i učinkovitog odgovora na prijetnje moru i s mora. U mnogim zemljama postoji različit način organizacije djelovanja države na moru. U Francuskoj zadaće obalne straže obavljaju različita ministarstva pod pokroviteljstvom i zapovijedanjem pomorskih upravitelja. Pomorski upravitelj (ima ih 3) ima dvostruku ulogu; vojnu (zapovjednik je jedne pomorske regije) i civilnu (određen od predsjednika Vlade da provodi i štiti nacionalne interese na moru primjenjujući francuske zakone).

Francuski model provedbe djelovanja države na moru zasniva se na

NATO

■ Fregata klase La Fayette osigurava slobodu djelovanja na moru i nadzor zraka i površine

koordinaciji uporabe sredstava različitih ministarstava. Na taj način uvažavane su specijalističke stručnosti svakog od ministarstava u cilju učinkovite provedbe zadaća i smanjenju troškova državnog djelovanja na moru. Francuski model

počiva na tri osnovna načela: jedinstvu prostora, jedinstvu djelovanja i zajedničkom povezivanju postojećih sredstava.

S više od 3000 km obale, Francuska je otvorena prema Atlantskom oceanu i Mediteranu. Površina francuskog morskog dijela je oko 150 000 km² u metropoli i gotovo 10 milijuna km² u prekomorskim posjedima gdje se prostire francuski suverenitet. Francuska ima oko 2 075 km pomorske granice na Atlantiku i 617 km na Mediteranu. Francuska obala je dvostruko otvorena, i zbog toga ona mora biti nadgledana s dvije različite strane (oceanske i mediteranske). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

PFI - novi model poslovanja

Igor KARNJUŠ

PFI (private finance initiative) se može preciznije definirati kao oblik poslovanja javnog sektora nastao u Velikoj Britaniji u ranim 1990-im godinama kao način generiranja novih investicija u relizaciji javnih usluga, a bez povećanja poreza, odnosno javnih rashoda

Poduzeće Paradigm Secure Communications Limited je 24. listopada 2003. potpisalo ugovor s Ministarstvom obrane V. Britanije vrijedan 2,5 milijardi funti ili 3,6 milijardi eura o realizaciji programa SKYNET 5. Na temelju tog ugovora Paradigm Secure Communications Limited će izgraditi i lansirati najmanje dva satelita iz programa SKYNET 5 uz pripadajuću zemaljsku terminalnu opremu i vojsci V. Britanije pružati raznovrsne usluge najsuvremenije satelitske komunikacije u predviđenom razdoblju do 2018. Kompletan sustav satelitske komunikacije će biti u vlasništvu spomenute tvrtke koje će svoju investiciju financirati pružanjem usluga Ministarstvu obrane, ali i drugim klijentima u V. Britaniji i inozemstvu. Upravljanje satelitima, njihovo lansiranje, održavanje itd.

obavljat će *Paradigm Secure Communications Limited*, odnosno tvrtke *Paradigm Services* i EADS Astrium kao podugovarači. Proces prijenosa vlasništva između Ministarstva obrane i tvrtke Paradigm nad postojećim sustavom satelitske komunikacije SKYNET 4 već je počeo tako da su s 30. svibnjem 2003. preuzete operacije i infrastruktura i počinje se s nadogradnjom na novi standard.

U prosincu 2001. između Ministarstva obrane V. Britanije i konzorcija Fasttrax sklopljen je ugovor kojim se britanskoj vojsci stavljaju na raspolaganje najsuvremenija i najveća transportna vozila - kamioni nosači tenkova. Vrijednost potpisanog ugovora procjenjuje se na 290 milijuna funti, a vrijeme trajanja na 20 godina. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Korvete klase Eilat (Sa'ar 5)

Iako projektirane osamdesetih godina prošlog stoljeća izraelske korvete klase Eilat i danas se svrstavaju među najsuvremenije ratne brodove svijeta. Toliko su dobre da izraelska ratna mornarica intenzivno pokušava njihov broj povećati s tri na pet

Tomislav JANJIĆ

Izraelska ratna mornarica (Tzva Hagana L'Yisrael Heyl Ha'Yan) od svog se nastanka sučeljavala s potrebom djelovanja u priobalnim vodama neprijateljskih država, problemom s kojim se američka ratna mornarica suočila relativno nedavno. Zato ne čudi da su Izraelci već početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća razmišljali o nabavi manjeg ratnog broda koji će svojim konstrukcijskim odlikama (niska zamjetljivost) i iznimno snažnim naoružanjem moći samostalno djelovati uz neprijateljsku obalu relativno daleko od svoje matične luke. Odmah je bilo jasno da ne postoji nijedan operativni ratni brod koji bi u potpunosti osigurao izraelske potrebe. Zbog toga su se obratili američkom brodogradilištu Litton

PZO raketni sustav Barak

Ingalls Shipbuilding (sada Northrop Grumman Ship Systems) da po njihovim specifikacijama projektira i izgradi u to vrijeme najnapredniji ratni brod na svijetu. Rezultat su korvete klase Eilat, poznate i pod nazivom Sa'ar 5. Koliko su dobro projektanti obavili posao govori činjenica da su i danas to najsuvremenije fregate na svijetu.

To i ne čudi jer su na brod kraći od devedeset metara američki projektanti uspjeli smjestiti toliko opreme i oružja za borbu protiv ciljeva u zraku, na moru i ispod nje da se klasa Eilat ponekad naziva i džepnim razaračima. Uz sve to na krmi je ostavljeno dovoljno prostora za smještaj helikoptera. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Njemačka ratna mornarica - Kriegsmarine ušla je u II. svjetski rat s vrlo ambicioznim razvojnim planovima i flotnim programom koji je bio definiran dobro poznatim Planom Z. Program izgradnje novih plovih jedinica sadržavao je kao jednu od najvažnijih stavki izgradnju osam flotnih nosača zrakoplova u razdoblju od 1938.- 1948. godine

Graf Zeppelin - njemački nosač zrakoplova iz II. svjetskog rata

Igor SPICIJARIĆ

U vremenu nakon dolaska Hitlera na vlast (1933.) njemački vojni i politički vrh nastojao je na svaki mogući način izigrati odredbe Versajskog ugovora koje su sile pobjednice iz I. svjetskog rata nametnule poraženim silama, među njima i Njemačkoj. Odredbama Versajskog ugovora poraženoj Njemačkoj nije bilo zabranjeno graditi nosače zrakoplova. Problem se zapravo sastojao u tome što je tonaža bilo koje i bilo kakve klase ratnog broda kumulativno ulazila u dopušteni ukupni deplasman ratne mornarice. Trebalo je izgraditi

odgovarajuće plovne jedinice prema tehničkim zahtjevima svog vremena i istodobno "uštedjeti" od nekoliko stotina do nekoliko tisuća tona po plovnoj jedinici. Zbog toga tehnički podaci vezani za deplasman često su bili lažirani do krajnjih granica tolerancije.

U zimu 1933./34. godine njemački konstruktori dobili su zadaću da otpočnu s konstruiranjem prvog njemačkog nosača zrakoplova. Da bi od pobjedničkih sila Antante (zapravo od Britanije) dobili dopuštenje za izgradnju takvog tipa broda formulirali su konstrukcijske zaht-

■ Porinuće Grafa Zeppelina obavljeno je 28. prosinca 1938.

jeve koji su bili u granicama "dopuštenog". Budući nosač trebao je imati deplasman do 20 000 tona, brzinu do 33 čvora i mogao bi ponijeti 50 - 60 zrakoplova. Takvi planovi su odgovarali britanskim stratezima koji su dopustili izgradnju broda. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Izraelski zračni napad na irački nuklearni reaktor 1981.

Šezdesetih godina Irak je počeo graditi svoj nuklearni potencijal, koji je uz francusku pomoć rezultirao gradnjom nuklearnog reaktora Osirak nedaleko od Bagdada. Međutim, iračke nuklearne ambicije okončane su prije dovršetka projekta. Naime, početkom lipnja 1981. godine, nekoliko mjeseci prije nego što je trebao početi s operativnom uporabom, nuklearni reaktor bombardirali su izraelski borbeni zrakoplovi

— Hrvoje BARBERIĆ —

Uporaba nuklearne energije u Iraku ima razmjerno dugu povijest. Postrevolucionarni Irak je još šezdesetih godina počeo graditi svoj nuklearni potencijal, točnije 1963. kada je s radom počeo nuklearni reaktor koji su dopremili Sovjeti i koji je služio svrsi do 1969. godine. Irak je početkom sedamdesetih pokušao nabaviti nuklearni reaktor od Italije koja je odbila irački zahtjev, no 1975. dobili su pozitivan odgovor od Francuske koja se pokazala spremnom Iraku prodati nuklearni reaktor, prvobitno namijenjen civilnoj svrsi a mogao je poslužiti za testiranje nuklearnih materijala i proizvodnju obogaćenog urana. Francuzi su reaktor nazvali Osirak po kombinaciji imena egipatskog boga Osirisa i riječi Irak, dok je za Iračane nuklearni reaktor nosio oznaku Tarmuz I. Gradnja reaktora vrijednog 275 milijuna dolara počela je 1977. godine, a osim gradnje i projektiranja reaktora Francuska je osigurala i tehničku potporu, kao i 12 kg urana-235. Osirak je imao snagu 40 MW i podignut je u nuklearnom središtu al Tuwaitha, južno od glavnog grada Bagdada. Reaktor se koristio visokoobogaćenim uranom koji je pored ostalog bio pogodan za razvoj i proizvodnju atomskog oružja.

Irak je bio razmjerno kooperativan s međunarodnom zajednicom u pogledu nadzora nad uporabom nuklearne energije te od 1969. godine

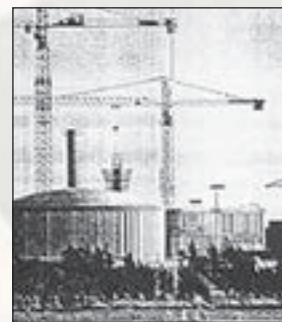
Iako su inspektori UN-a nakon Zaljevskog rata 1991. godine pronašli dokaze iračkih namjera razvoja nuklearnog oružja, nisu pronađeni čvrsti dokazi o postojanju programa prije 1981. godine, odnosno dokazi o namjeri uporabe Osiraka u vojne svrhe

i potpisnik Sporazuma o zabrani trgovine nuklearnim materijalom, a početkom programa Osirak 1976. dopustio je nadzor nad programom inspektorima Međunarodne agencije za nuklearnu energiju (IAEA). Posljednja inspekcija IAEA obavljena je u siječnju 1981., nedugo uoči izraelskog zračnog udara. Za razliku od Iraka, izraelski nuklearni potencijali uglavnom nisu bili otkriveni javnosti niti je Izrael potpisnik spomenutog Sporazuma.

Napasti reaktor?

Mogućnost da neka arapska zemlja stekne nuklearni potencijal predstavljala je prvorazrednu opasnost za izraelsku nacionalnu sigurnost, kao i izazov opstanku izraelske države. Jačanje iračke vojne moći potkraj sedamdesetih sa zebnjom je promatrano u Izraelu te bi

uvrštenje nuklearnog oružja u postojeći irački vojni arsenal iz temelja izmijenilo strateške odnose na Bliskom istoku. Početkom osamdesetih opala je iračka spremnost na suradnju s inspekcijama IAEA, što je potvrdilo sumnje Tel Aviva da se irački nuklearni program kreće u drugom smjeru. Izrael su zabrinjavali i bliski odnosi između Iraka i Pakistana, koji je u to vrijeme također užurbano radio na svojoj nuklearnoj bombi i čija bi tehnička pomoć Iraku u realizaciji projekta premostila nekoliko godina potrebnih za razvoj takvog ambicioznog cilja. Uzevši sve to u obzir, izraelske obavještajne službe su procijenile kako vrijeme potrebno da Irak dođe u po-

■ Gradnja reaktora

sjed nuklearnog oružja varira između deset i samo dvije godine.

Gradnja reaktora Osirak u al Tuwaithi dugo je bila visokorangirana tema izraelske politike, laburistička vlada se uglavnom oslanjala na političke metode u rješavanju problema iračkog nuklearnog programa, no dolaskom Likuda na vlast izraelski

odnos prema problemu reaktora Osirak se mijenja. Novi izraelski premijer Menachem Begin zaključio je da tako važno pitanje za nacionalnu sigurnost ne smije biti prepušteno slučaju te su izraelske tajne službe već 1979. godine izvele diverziju na dijelove reaktora u proizvodnji na francuskom teritoriju. Nakon što irački nuklearni program time ipak nije zaustavljen, jedina preostala mogućnost bilo je uništavanje reaktora na iračkom tlu. No, napad na irački teritorij povlačio je ozbiljne međunarodnopravne i vojne konsekvence, uključujući i mogućnost iračke odmazde na Izrael te sigurnu osudu napada u međunarodnoj zajednici. Još jedna činjenica dovela je u pitanje isplativost napada na irački nuklearni reaktor

■ Pogled na reaktor kroz kokpit izraelskog zrakoplova

- mirovni proces s Egiptom. Naime, postojala je mogućnost da akcija ugrozi odnose Izraela s njegovim najtežim arapskim neprijateljem Egiptom, koji su nakon potpisivanja Campdavidskog sporazuma bili u uzlaznoj putanji.

Izraelska je akcija morala biti izvedena prije nego obogaćeni uran stigne u proizvodnju u Osirak, budući da bi uništenje reaktora u kojem se procesuirao uran izazvalo veliku ekološku i ljudsku katastrofu te dovelo i do nesagledivih političkih posljedica za Izrael. Nuklearni reaktor Osirak je prije izraelskog zračnog napada u lipnju 1981. već jednom bio metom zračnog napada. Osim spomenute diverzije izraelskih tajnih agenata, koji su na francuskom tlu uništili komponente reaktora u izgradnji, 30. rujna 1980. tijekom Iračko-iranskog rata iranski

je borbeni zrakoplov raketirao i lakše ošteti Osirak.

Nuklearni duh Bagdada vraćen natrag u bocu

Izraelski planeri su detaljno isplanirali akciju uništenja iračkog nuklearnog reaktora, za što su odabrali najbolji piloti izraelskog ratnog zrakoplovstva. Reaktor je bio lociran otprilike 1100 kilometara zračne linije od Izraela, što je zahtijevalo dugi let preko neprijateljskog teritorija. Skupina od osam izraelskih zrakoplova F-16, namijenjenih za uništenje cilja, i šest letjelica F-15, koje su im trebali pružiti zračnu potporu, uzletjela je 7. lipnja 1981. u 15,55 po lokalnom vremenu iz zračne baze Etzion na jugu Izraela. Nakon niskog leta zračnim prostorima Jordana i Saudijske Arabije, kako bi izbjegli radare arapskih zemalja, izraelski zrakoplovi u popodnevnim satima dosegli su metu. Nakon identifikacije cilja, u 17,55 sati prvi izraelski zrakoplov raketirao je nuklearni reaktor, nakon čega je cilj bombardiralo preostalih sedam F-16. Iračka protuzračna obrana bila je zatečena napadom i nije stigla pravodobno reagirati te je u samo osamdeset sekundi reaktor Osirak uništen.

Izraelski zračni napad imao je samo jednu žrtvu - život je izgubio

■ Nuklearni reaktor devedesetih godina

francuski tehničar koji je radio na održavanju. Vijesti o izraelskom napadu na irački reaktor Osirak objavljene su u medijima tek 24 sata nakon što je napad izveden, a zanimljivo je da je Irak tek tada priznao da se napad dogodio. Izraelska vojska je s dozom ironije priopćila da je napadom "nuklearni duh Bag-

dada vraćen natrag u bocu". Sa svim očekivano, izraelska akcija naišla je na oštre reakcije u inozemstvu a napad je osudilo i Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda uz sudjelovanje glasa čvrstog izraelskog saveznika, Sjedinjenih Država. Izraelu, koji je i sam vrijedno radio na svom nuklearnom programu, u

■ Saddam Husein s francuskim stručnjacima u posjetu Osiraku

međunarodnoj su javnosti zamjerana dvostruka mjerila.

Reaktor Osirak je u izraelskom zračnom napadu u potpunosti uništen. Gubitak reaktora je značio težak udarac iračkom nuklearnom programu od kojeg se Irak nikada nije u potpunosti oporavio. Unatoč tome, Saddam Husein nije namjeravao odustati od nuklearnog programa te je zatraženo od Francuske da obnovi reaktor. Irački zahtjev za obnovom Osiraka francuska vlada je isprva prihvatila, no Pariz se kasnije povlači.

Mjesto na kojem se nuklearni reaktor nalazio zatvoreno je nakon napada te se i dalje nalazilo pod nadzorom inspektora IAEA. Iako su inspektori UN-a nakon Zaljevskog rata 1991. godine pronašli dokaze iračkih namjera razvoja nuklearnog oružja, nisu pronađeni čvrsti dokazi o postojanju programa prije 1981. godine, odnosno dokazi o namjeri uporabe Osiraka u vojne svrhe. Iako izvan funkcije, irački reaktor Osirak je tijekom Zaljevskog rata treći put bio meta zračnog napada. Angloameričkom invazijom Iraka 2003. godine iračkom nuklearnom programu u potpunosti je došao kraj. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Animirana komedija u Domu HV-a

U organizaciji Odjela za kulturno-društvene djelatnosti Službe za odnose s javnošću i informiranje MORH-a u Domu HV-a "Zvonimir" **4. prosinca u 18,30 sati** bit će projekcija animirane komedije **SHREK 2**, sinkronizirane na hrvatski jezik. Glasove su posudili Vedran Mlikota i Renata Sabljak, a film traje 92 min.

Besplatne ulaznice mogu se rezervirati od 29. studenoga, isključivo od 10 do 12 sati u Odjelu za kulturno-društvene djelatnosti, Stančićeva 6, tel./fax: 68-935.

Izložba slika u galeriji MORH-a

U galeriji "Zvonimir" otvorena je **izložba slika** dviju akademskih slikarica iz Zagreba, **Vendi Babeli i Koraljke Polačke**. Na izložbi pod nazivom **UPDATE & PAINT** autorice su izložile recentne radove nastale u zadnje dvije godine, tehnike ulje na platnu, odnosno kombinirane tehnike na platnu. Izložba se može razgledati **do 13. prosinca**, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. Ulaz slobodan.

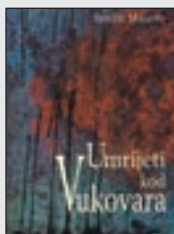
Misa u kapeli Vojnog ordinarijata

U kapeli Vojnog ordinarijata na Ksaveru u Zagrebu **nedjeljom i blagdanom s početkom u 11 sati** redovito se slavi sveta misa za vjernike Vojne biskupije, a kapela je otvorena i za ostale vjernike.

BIBLIOTEKA

Sándor Majoros: "Umrijeti kod Vukovara", ArTresor, Zagreb, 2004.

Brojna su svjedočenja ratnih događanja u Hrvatskoj, a o bitci za Vukovar, njegovom razaranju i žrtvama do sada je izašla cijela biblioteka knjiga. Sada je pred nama knjiga mađarskog autora rođenog i formiranog u Vojvodini Sándora Majorosa izdana u Budimpešti i nagrađena ove godine prestižnom mađarskom državnom nagradom "Jozef Atilla". Izašla je u prijevodu Xénie Detoni, s pogovorom Ive Škrabala u izdanju ArTresora. To je roman o ratu u Hrvatskoj, kojemu opsada Vukovara nije neposredno poprište zbivanja, ali ima sudbonosnu ulogu u životu glavnog junaka. Prisilno mobiliziran, pripadnik mađarske manjine u Bačkoj, glavni lik András Mohálsi (*alter ego* pisca) ne želi sudjelovati u ratu pa bježi u Budimpeštu, ali uspijeva pričati i drugu, moguću razinu događanja - da su ga uspjeli uhvatiti i s drugim sunarodnjacima poslati na bojišnicu kod Vukovara, gdje je vidio i doživio strahote s kojima se jedva uspeva nositi na javi budimpeštanske civilizacije u kojoj pokušava pohvatati konce i odrediti pravac svog budućeg života. Ta dvostruka, intelektualno zahtjevna priča oblik je piščeve apokrifne autobiografije, jer u stvarnosti autor nikada nije bio ni na kakvom bojištu. Kroz priču o bojištu kod Vukovara, pokušaju bijega s njega, zvjerstvima koja je autor u svojoj mašti vidio, a koja su inspirirana stvarnim događajima u ratu, autor se odredio prema cijelom Domovinskom ratu. Treba pohvaliti ažurnost hrvatskog izdavača i izraziti zadovoljstvo što su naša stradanja u ovome ratu prepoznana u svom užasu i što su dobila svjedoka i u inozemnoj literaturi.

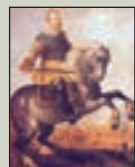
Lidija BOGIŠIĆ

7. prosinca 1941. Napad na Pearl Harbor

Japan je godinama želio postati apsolutni vladar na Dalekom istoku. U tome su mu smetale europske kolonijalne sile, Francuska i Velika Britanija, koje su držale u posjedu Indokinu i Malaju, te SAD, čiji su bili Filipini. Japan je napredovao i proširivao svoju satelitsku državu Mandžuko na račun Kine, stajući uz bok europskim totalitarističkim režimima. Želio je u potpunosti provesti novi poredak na Dalekom istoku i izgurati "uljeze". Razvoj rata u Europi i nemiješanje SSSR-a u dalekoistočno pitanje u mnogome su olakšali japansku ekspanziju. Nakon dolaska generala Hidekija Tojoa na premijersku poziciju, u listopadu 1941., brižljivo je proveden plan napada na SAD. Tojo je bio svjestan američke vojne nadmoći i želio je uhvatiti diva na spavanju. Kako se kasnije pokazalo, Amerikanci su i očekivali napad, ali ne na onom mjestu gdje se dogodio. Havajsko otočje, 4 tisuće kilometara udaljeno od američkog kopna, bilo je najvažnija pacifička baza SAD-a. Japanski napad u nedjeljno jutro 7. prosinca 1941. postigao je sve ono što je Tojo priželjkivao. Uhvatio je na spavanju američke izvidnike i protuzračnu obranu te uništio šest od osam bojnih brodova i tri razarača te mnoštvo ostalih brodova i aviona. Poginulo je 2400 američkih vojnika, a borbenost sposobnost američke flote bila je onespособljena za neko vrijeme. Istoga dana Japan je napao Filipine, a već sljedeće jutro američki Kongres objavio je ulazak SAD-a u rat.

9. prosinca 1594. Rođen švedski kralj Gustav II. Adolf

Godine 1611. naslijedio je svoga oca Karla IX. i s uspjehom završio ratove protiv Danske, Poljske i Rusije. Tim uspjesima osigurao je švedskoj dominaciju na Baltičkom moru, a državnoj blagajni bogate prihode od lučkih carina. Godine 1630. ušao je u Tridesetogodišnji rat kako bi spriječio prodor Habsburgovaca prema Baltičkom moru i pobjedu katoličke protureformacije te da proširi švedsku vlast u Njemačkoj. Pobijedio je u bitkama kod Breitenfelda i Raina, ali je u bici kod Lützena poginuo. Njegov lik i život postali su predmet mnogih književnih i likovnih djela.

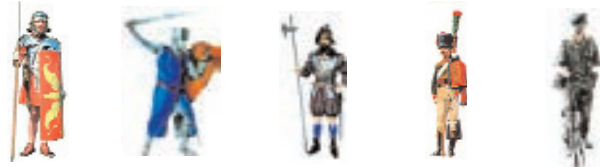
leonriz@net.hr

SLOVO DUHOVNOSTI

Nedjelja, 5. prosinca

Liturgijska čitanja ove nedjelje učinit će nam se možda trpkim za vrijeme Došašća u kojem se sada nalazimo jer poruka je nedvosmislena - prekinimo sa svojim lošim djelima i započnimo se ponašati u skladu s dostojanstvom na koje smo milošću Božjom pozvani. Došašće nije neka idila, kao što nije idila ni Božić na koji nas pripravlja. Vrijeme je to crkvene zajednice - i svakoga pojedinca u njoj - odrasle u vjeri, koja se želi suočiti s radikalnim zahtjevima riječi Onoga koji je postao Čovjekom za naše spasenje i koji će doći suditi naš život. Zato je potreban dobar i sveobuhvatan ispit savjesti, kao i ponizno priznanje grijeha pred Bogom. Došašće je za to na poseban način prikladno vrijeme. Ne može se stalno odgađati taj milosni trenutak susreta s Bogom, radikalno očišćenje i preobražaj srca. "Pripraviti put Gospodinu, poravnati mu staze" i "obratit' se" znači predati se Bogu, postati stvarni njegovim vlasništvom i osloboditi se svakoga drugog vlasništva nad sobom. I jedino u tome nema izuzetaka jer nitko od nas nije unaprijed zaštićen od suda što će ga izvesti Gospodin kad drugi put dođe!

Željko STIPANOVIĆ

Sve za marinca

Prikazani dočasnik **američkih marinaca** iz vremena **II. svjetskog rata** na zasluženi odmor odlazi u odori koja u mnogim svojim dijelovima više nalikuje civilnom, negoli vojnom odijelu. Da je riječ o vojnoj vjetrovki, svjedoče samo oznaka čina i oznaka pukovnijske pripadnosti na nadlaktici lijeve ruke; inače se, baš kao i hlače (popularno zvane *slacks*) može smatrati običnom građanskom odjećom. U ruci mu je primjerak časopisa **Yank** koji se za pripadnike američke vojske na pacifičkim bojišnicama tiskao u **Australiji**, a svoju osobnu prtljagu nosi u posebno skrojenoj vreći koja se može držati dodatnim dijelom odore i nosi oznaku postrojbe u kojoj pojedinac služi, ponajčešće njegovo ime i prezime i dakako - amblem marinaca.

U vremenu nakon II. svjetskog rata marinci će na glavama ponajčešće nositi kacige prekrivene maskirnim platnom, a odore će u znatoj mjeri biti prerađene i usavršene. Granate će nositi obješene o posebni pojas, a prikopčat će im i kutije za streljivo. Osim streljivom, marinci će biti opskrbljeni i kutijicom za prvu pomoć, a na rukama će najčešće nositi ručni sat

MIL-W-46374A koji je proizvodila tvrtka **Belrus** ili pak sat **Hamilton**, s remenčićima izrađenima od tkanine.

Na nogama će imati čizme posebno prilagođene za djelovanja u tropskim uvjetima. Bit će to model s već ugrađenim kaljačama (**Field Combat Boots**) koji će s vremenom postati legendom.

U standardnu opremu američkog marinca potkraj rata valja ubrojiti i pomalo neobičan instrument, tzv. "klizimetar" kojim se mjerio nagib terena, a koji se čuvao u kožnoj kutijici sličnoj novčaniku za sitniš, kakve i danas rado nosimo. Klizimetri su u pravilu bili djelo tvrtke **Wuichspard** iz New Yorka koja ih je proizvodila posebno za **(U)nited (S)tates (M)arine (C)orps**.

Dio opreme bio je i džepni nožić (**All Metal 4 Blade Utility Pocket Knife**) koji je uvelike nalik onom kojeg danas poznamo pod nazivom švicarski vojni nož. To znači da osim sječiva ima i dodatke za otvaranje konzervi, odvijač, vadičep i sl. Dok su današnji **švicarski noževi** crvene boje s istaknutim bijelim križem (švicarska zastava!), američki je nožić bio srebrne boje.

Jurica MILETIĆ

www.ramstein.af.mil

Site njemačke zrakoplovne baze Ramstein svakako je zanimljiv ne samo zbog relativne blizine Hrvatskoj, nego i stoga jer je ta baza unatrag nekoliko godina jedna od najaktivnijih američkih zrakoplovnih baza u svijetu. Naravno, upravo zbog toga što u njoj živi i radi veći broj Amerikanaca (ali i vojnika dru-

gih država, poput Kanadana, Norvežana, Francuza, Britanaca...) i stranica je izvrsno napravljena i puna informacija. Vrlo zanimljiv dio sitea je onaj posvećen vijestima i novostima (**News & Information**). Pod tim linkom ne samo da se nalazi niz podstranica i linkova prema srodnim stranicama, nego i vijesti sa slikama (**USAFE News**) u dobroj i prihvatljivoj rezoluciji. Naravno, i postrojbe **435th Air Base Wing** i **86th Airlift Wing** imaju svoje linkove i ako vas zanima kakva informacija o njihovim djelatnostima ili sastavu tamo ćete ih pronaći.

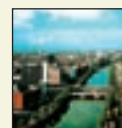
Na kraju, kao zanimljivost spomenimo i da pod linkom **Entertainment** postoji i link na službenu stranicu njemačkog prvoligaša **Kaiserslauterna**. Bez obzira na sve, i mjesto u kojem je zrakoplovna baza i na broj Nijemaca koji u njoj rade, ipak je malo neobično da takav link postoji na službenoj stranici baze. No, bolje i s tim linkom, nego bez nekoliko drugih...

Ivan BELINEC

KVIZ

1. Originalno ime irske metropole Dublina je:

- A Baile Atha Cliath
- B Billy Anthony Clive
- C Dublin Cliath

2. Irski ustanak kojim je ostvarena neovisnost počeo je godine:

- A 1899.
- B 1916.
- C 1945.

3. Jedan od simbola Irske je biljka:

- A javor
- B hrast
- C djetelina

4. Zahvaljujući brzom ekonomskom napretku, novi nadimak Irske je:

- A Keltski lav
- B Keltski tigar
- C Keltska pantera

5. Svetac zaštitnik Irske i Iraca je:

- A Josip
- B Patrik
- C Pavao

Reklama: 1x 20x30x40x50

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr